

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

HANDELINGEN 21-22-23-24-25

VERGADERINGEN VAN JANUARI 1994

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

BELEIDSBRIEF LETTEREN

BELEIDSBRIEF MIGRANTENBELEID

BENOEMING VAN DE VOORZITTER

BENOEMING VAN DE VIERDE ONDERVOORZITTER

DECREET AANWIJZING VAN BESCHERMDE DUINGEBIEDEN

GROENE HOOFDSTRUCTUUR

INTERPELLATIES

NUMERUS CLAUSUS IN GENEESKUNDE

OVERSTROMINGSRAMP

PRIVATISERING VAN DE NIM

PUNT AAN DE LIJN

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

TRANSFERS IN DE SOCIALE ZEKERHEID

Inhoud

Nr. 21 **Donderdag 13 januari 1994**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 931

Ontwerpen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 931

Voorstel van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 931

Voorstel van resolutie
Indiening en verwijzing, blz. 931

Verslagen
Indiening, blz. 931

Verzoekschrift
Indiening en verwijzing, blz. 932

Besluiten van de Vlaamse regering
Indiening en verwijzing, blz. 932

Ministerieel besluit
Indiening en verwijzing, blz. 932

Arresten van het Arbitragehof
Indiening, blz. 932

Kennisgevingen van het Arbitragehof
Indiening, blz. 933

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)
Indiening, blz. 933

Benoeming van de voorzitter, blz. 933
Sprekers : de heren L. Hancké, F. Dewinter, J. Geysels, A. Denys, J. De Seranno

Toespraak van de voorzitter, blz. 936

Benoeming van de vierde ondervoorzitter, blz. 937
Sprekers : de heren L. Hancké en F. Dewinter

Voorstel van decreet van de heren J. Vande Lanotte, R. Landuyt en M. Capoen houdende bekrachtiging van het besluit van 15 september 1993 van de Vlaamse regering betreffende de aanduiding van beschermd duingebieden en voor het duingebied belangrijke landbouwgebieden
- 403 (1992-1993) - Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking, blz. 937
Sprekers : de heer R. Landuyt, verslaggever, de heren D. Ramoudt, J. Vande Lanotte, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heer A. Denys, mevrouw V. Dua, de heer M. Capoen, minister N. De Batselier

Artikelsgewijze bespreking, blz. 949

Regeling van de werkzaamheden, blz. 949

Nr. 22 **Donderdag 13 januari 1994**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 951

Regeling van de werkzaamheden, blz. 951

Actuele vragen (Regl. art. 77)
Actuele vraag van de heer J. Van Hautem tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over een richtlijn van de VDAB en de onduidelijkheid omtrent de positie van Nederlandstalige Brusselse DAC'ers, blz. 953

Actuele vraag van de heer J. Taylor tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de mogelijke discriminatie bij de aanwerving van personeel bij de plaatselijke besturen ten gevolge van het besluit van 27 oktober 1993 van de Vlaamse regering houdende uitvoering van het koninklijk besluit van 28 oktober 1986, blz. 954

Actuele vraag van de heer A. Denys tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de recente beslissing van de Vlaamse regering om een wilerploeg te sponsoren

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de oprichting van een wilerploeg door de Vlaamse regering, blz. 955

Actuele vraag van mevrouw T. Merckx-Van Goey tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen en tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, naar aanleiding van persberichten over een nota van de minister van Ambtenarenzaken waarin gesteld wordt dat de loonsverhogingen, in tegenstelling met alle toezeggingen inzake loonafspraken, een jaar worden uitgesteld, blz. 957

Actuele vraag van de heer J. Ulburghs tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de resterende KS-enveloppe die volgens recente persberichten nog slechts 11,5 miljard frank zou bedragen, blz. 958

Actuele vraag van de heer J. Timmermans tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de weigering van Aquafin om geleide bezoeken te brengen aan waterzuiveringsstations, blz. 959

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer L. Van den Bossche,

Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de interne werking van het Vast Wervingssecretariaat, blz. 959

Actuele vraag van de heer F. Dewinter tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de recente persberichten volgens welke de Arabische zender Middle-East Broadcasting via de TV-kabel in de Antwerpse regio zou uitzenden, blz. 960

Actuele vraag van de heer E. Van Rompuy tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de advertenties in het begin van januari voor het BRT-programma "Schermen", blz. 961

Actuele vraag van de heer S. Platteau tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de recente bestelling van software door De Lijn, blz. 962

Actuele interpellatie (Regl. art. 79)

Actuele interpellatie van mevrouw V. Dua tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de controverse rond de Groene Hoofdstructuur, blz. 962

Sprekers : mevrouw V. Dua, de heren F. Wymeersch, A. Denys, E. Van Rompuy, J. De Meyer, J. Taylor, M. Capoen, G. Bossuyt, minister N. De Batselier en minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 972

Voorstel van decreet van de heren J. Vande Lanotte, R. Landuyt en M. Capoen houdende bekrachtiging van het besluit van 15 september 1993 van de Vlaamse regering betreffende de aanduiding van beschermd duingebieden en voor het duingebied belangrijke landbouwgebieden
- 403 (1992-1993) - Nrs. 1 tot 5
Hoofdelijke stemming, blz. 972

Sprekers : de heer D. Ramoudt, mevrouw V. Dua, de heer X. Buisseret, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heer J. Vande Lanotte

Actuele interpellaties (Regl. art. 79) (Voortzetting)

Actuele interpellatie van de heer G. Vermassen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de overstromingsramp in de Maasvallei

Actuele interpellatie van de heer M. Didten tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de recente over-

stromingen in het Maasland en de uitvoering van het Maasdijkenplan

Actuele interpellatie van mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, en de heer N. De Batselier, minister-vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de overstromingen in de IJzerstreek

Actuele interpellatie van de heer M. Maertens tot de heer N. De Batselier, minister-vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, en de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de overstromingen in de vallei van de IJzer, blz. 974

Sprekers : de heren G. Vermassen, M. Didden, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heren M. Maertens, R. Van Hooland, J. Demeulenaere, J. Ulburghs, H. Olaerts, J. De Seranno, M. Capoen, V. Vautmans, minister T. Kelchtermans, minister N. De Batselier

Regeling van de werkzaamheden, blz. 994

Interpellatie (Regl. art. 78)

Interpellatie van de heer V. Vautmans tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over mogelijke onregelmatigheden bij het project Punt aan de Lijn, blz. 994

Sprekers : de heren V. Vautmans, H. Van Dienderen, minister J. Sauwens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1001

Nr. 23 Woensdag 26 januari 1994
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1003

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1003

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1003

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 1003
Intrekking, blz. 1003

Voorstel tot wijziging van het reglement

Indiening en verwijzing, blz. 1003

Verzoekschrift

Indiening en verwijzing, blz. 1004

Besluiten van de Vlaamse regering

Indiening en verwijzing, blz. 1004

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1004

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1004

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)

Indiening, blz. 1004

Samenstelling van commissies

Wijziging onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 1005

Beleidsbrief Letteren, ingediend door de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden – 290 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2
Debat, blz. 1005

Sprekers : de heren P. Hostekint, H. Suykerbuyk, J. Demeulenaere, P. Van Grembergen, L. Peeters, F. De Man, H. Olaerts, L. Dierickx, M. Van Peel, M. Maertens, minister H. Weckx

Motie van aanbeveling, blz. 1025

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1026

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 1027

Nr. 24 Woensdag 26 januari 1994
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1033

Beleidsbrief Migrantenbeleid van de Vlaamse gemeenschap, een beleid van gelijke kansen, ingediend door mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin – 368 (1992-1993) – Nrs. 1 en 2
Debat, blz. 1033

Sprekers : de heren H. Brouns, E. Beysen, J. Ulburghs, J. Sleenckx, F. Van den Eynde, F. Dewinter, L. Dierickx, J. Timmermans, F. De Man, A. Denys, J. Van Hauthem, M. Didden, H. Lauwers, minister W. Demeester-De Meyer

Motie van aanbeveling, blz. 1056

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1056

Interpellatie (Regl. art. 78)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het uitblijven van een numerus clausus voor de studenten geneeskunde, blz. 1056

Sprekers : de heer J. Valkeniers, mevrouw L. Maximus, de heren R. Bosman, L. Appeltans, minister L. Van den Bossche

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1064

Nr. 25 Donderdag 27 januari 1994

Berichten van verhindering, blz. 1065

Actuele vragen (Regl. art. 77)

Actuele vraag van mevrouw V. Dua tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de weigering van toelagen aan de V.Z.W. Bayoke voor het project "Uitwerken Basisnetwerk Vrouwenhandel", blz. 1066

Actuele vraag van de heer B. Vandendriessche tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de onduidelijke situatie rond het "Hotel van Goethem" in Gent, blz. 1068

Actuele vraag van de heer J. Devolder tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de ingediende Vlaamse projecten inzake het Konverprogramma, blz. 1068

Actuele vraag van de heer P. Chevalier tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de benoemingen in Vlaamse overheidsinstellingen, blz. 1069

Actuele vraag van de heer F. Van den Eynde tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over betaalde mededelingen van de Vlaamse regering in de dag- en weekbladers, blz. 1071

Actuele vraag van de heer R. Van Hooland tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en

Externe Betrekkingen, over de privatisering van Belgacom, blz. 1072

Actuele vraag van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de gezondheidsindex, blz. 1073

Actuele vraag van de heer J. Timmermans tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de noodzaak van nieuwe afspraken voor de werking van het Denderbekkencomité, blz. 1074

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het verlies van aanvullende gemeentebelasting voor meerdere Belgische gemeenten gelegen in de Belgisch-Nederlandse grensstreek, blz. 1075

Actuele vraag van de heer J. De Mol tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het aanvragen van vergunningen op grond van normen die door de decreten van 9 juni 1993 zijn opgeheven, blz. 1076

Actuele vraag van mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de recente verklaring in verband met de oprichting van een Noodfonds, blz. 1077

Actuele vraag van de heer F. De Man tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over Marokkaanse en Turkse bemiddelaars in Brusselse ziekenhuizen, blz. 1078

Actuele vraag van de heer L. Barbé tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de gevolgen van een recente gerechtelijke uitspraak in Brugge voor het jeugdwerk, blz. 1079

Actuele interpellaties (Regl. art. 79)

Actuele interpellatie van de heer H. Schiltz tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de beslissing van de federale regering tot privatisering van de Nationale Investeringsmaatschappij

Actuele interpellatie van de heer F. Dielens tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de privatisering van de NIM en de gevolgen voor de energiesector, blz. 1079

Sprekers : de heren H. Schiltz, F. Dielens, A. Denys, J. Taylor, J. Geysels, F. Van den Eynde, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede moties, blz. 1090

Voorstel van resolutie van de heer W. Verreycken inzake de onafhankelijkheid van Vlaanderen
Stemming over de ontvankelijkheid, blz. 1090

Spreker : de heer H. Suykerbuyk, verslaggever

Vervolging ten laste van een lid

Bespreking en stemming, blz. 1092

Spreker : de heer H. Suykerbuyk, verslaggever

Met redenen omklede motie van de heer H. Van Dienderen c.s. tot besluit van de op 13 januari 1994 door de heer H. Van Dienderen in commissie gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de bedrijfslintbebouwing en meer bepaald de woonboulevard aan de Boomsesteenweg

450 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1092

Sprekers : de heren H. Van Dienderen, E. De Groot, J. De Mol, E. Van Rompuy, F. Wymeersch, A. Denys, J. Devolder, J. Demeulenaere, F. Vergote, J. Caubergs, F. Cauwenberghs

Met redenen omklede motie van de heren L. Van Nieuwenhuysen en F. Wymeersch tot besluit van de op 13 januari 1994 door de heren H. Van Dienderen en J. Van Eetvelt in commissie gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, respectievelijk over de bedrijfslintbebouwing en meer bepaald de woonboulevard aan de Boomsesteenweg en over de inplanting van grote winkelcentra langs invalswegen en aan de rand van de steden

- 451 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1096

Spreker : de heer S. Platteau

Met redenen omklede motie van de heren J. Van Eetvelt en M. Olivier c.s. tot

besluit van de op 13 januari 1994 door de heer J. Van Eetvelt in commissie gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de inplanting van grote winkelcentra langs invalswegen en aan de rand van de steden

- 452 (1993-1994) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1097

Sprekers : de heren A. Denys, J. Geysels, L. Hancké, E. Beysen, F. Wymeersch, J. De Mol

Motie van aanbeveling van de heren M. Van Peel, P. Hostekint, H. Olaerts en L. Dierickx tot besluit van het op 26 januari 1994 gehouden debat over de Beleidsbrief Letteren

- 290 (1992-1993) - Nr. 3

Hoofdelijke stemming, blz. 1100

Interpellaties (Regl. art. 78)

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de politieke besluiten en de concrete maatregelen naar aanleiding van het verslag Jadot van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering

Interpellatie van de heer J. Van Hautem tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het uitblijven van het wegwerken van de niet-objectief verklaarbare transfers van Vlaanderen naar Wallonië in de sociale zekerheid, blz. 1101

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, J. Valkeniers, J. Van Hautem, J. Gabriels, B. Vandendriessche, G. Moens, L. Dierickx, minister-president L. Van den Brande, minister J. Sauwens

Met redenen omklede moties, blz. 1118

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1118

VOORZITTER : de heer E. Balde- wijns

— *De notulen van de jongste vergade-
ring worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om
10.00 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de
vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDE- RING

J. Leduc : gezondheidsredenen ;

M. Bartholomeeussen, W. Claes, J.
De Bremaeker, J. De Seranno, E.
Derycke, F. Ghesquière, L.
Hancké, A. Kempinaire, F. Sarens,
W. Seeuws, E. Vankeirsbilck : bui-
tenlands ;

P. Berben, E. Flamant, C. Lisa-
beth : ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende ont-
werp van decreet werd ingediend :

— Ontwerp van decreet houdende
goedkeuring van de overeen-

komst inzake de bescherming
van het cultureel en natuurlijk
erfgoed van de wereld, opge-
maakt te Parijs op 16 november
1972

— 455 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie
voor Buitenlandse en Europese
Aangelegenheden.

VOORSTELLEN VAN DE CREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende voor-
stellen van decreet werden inge-
diend :

— Voorstel van decreet van de heer
J. Caudron c.s. houdende wijzi-
ging van het koninklijk besluit
van 28 december 1972 betreffen-
de de inrichting en de toepassing
van de ontwerp-gewestplannen
en gewestplannen
— 453 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie
voor Huisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Landinrichting.

— Voorstel van decreet van de heer
L. Barbé houdende wijziging van
het decreet van 28 juni 1985 be-
treffende de milieuvergunning
— 457 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie
voor Leefmilieu en Natuurbe-
houd.

VOORSTELLEN VAN RESOLU- TIE

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende voor-
stel van resolutie werd ingediend :

— Voorstel van resolutie van de
heer J. Gabriels betreffende
steun aan de slachtoffers van de
recente overstromingen
— 454 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie
voor Economie, Energie, Land-
bouw en Werkgelegenheid.

Intrekking

De voorzitter : Het volgende voor-
stel van resolutie werd ingetrokken :

— Voorstel van resolutie van de
heer J. Sleenckx c.s. betreffende
de creatie van arbeidsplaatsen
met het oog op de tewerkstelling
van risicogroepen op de arbeids-
markt
— 214 (BZ 1992) — Nr. 1.

VOORSTEL TOT WIJZIGING VAN HET REGLEMENT

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende voor-
stel tot wijziging van het Reglement
werd ingediend :

— Voorstel van de heer F. Dewin-

Voorzitter

ter tot wijziging van het Reglement van de Vlaamse Raad — 456 (1993-1994) — Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften.

VERZOEKSCHRIFT

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende verzoekschrift werd ingediend :

- Verzoekschrift van de heer Karel-Hubert Teuwen van 4 januari 1994 betreffende het uitblijven van de oprichting van een raad van beroep (onderwijs). Verwezen naar de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

BESLUITEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende besluiten van de Vlaamse regering werden ingediend :

- Besluit van 15 december 1993 van de Vlaamse regering houdende wijziging van de machtigingen vermeld in de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993.
Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.
- Besluit van 22 december 1993 van de Vlaamse regering houdende verdeling van het provisioneel krediet ingeschreven onder programma 36.2 - provisionele

kredieten, basisallocatie 00.08 van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993.

Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

- Besluit van 23 december 1993 van de Vlaamse regering houdende verdeling van een derde schijf van het provisioneel krediet ingeschreven onder organisatieafdeling 36, programma 20 provisionele kredieten (02), basisallocatie 00.01 van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993. Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof liggen ter inzage bij het secretariaat van de Raad, afdeling openbare vergadering :

- Arrest nr. 1/94 van 13 januari 1994 (rolnummers 457, 516, 518 en 521) ;
- Arrest nr. 2/94 van 13 januari 1994 (rolnummers 524 en 526) ;
- Arrest nr. 3/94 van 13 januari 1994 (rolnummers 523 en 525) ;
- Arrest nr. 4/94 van 13 januari 1994 (rolnummers 542 en 543) ;
- Arrest nr. 7/94 van 20 januari 1994 (rolnummer 547).

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en een prejudiciële vraag liggen ter inzage bij het secretariaat van de Raad, afdeling openbare vergadering :

- Rolnummer 620 ;
- Rolnummer 621 ;
- Rolnummer 622.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN

(Regl. art. 76)

Indiening

De voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door :

- de heren G. Annemans, J. Ansoms, L. Barbé, E. Beysen, M. Bourgois, M. Capoen, M. Cordeel, F. De Man, J. Demeulenaere, J. De Meyer, J. De Mol, J. De Roo, F. Dielens, mevrouw V. Dua, de heren J. Gabriels, J. Geysels, L. Goutry, mevrouw A. Leysen, de heren C. Lisabeth, H. Marsoul, L. Martens, mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heren L. Pierco, F. Sarens, A. Schellens, L. Standaert, H. Suykerbuyk, J. Valkeniers, J. Vande Lanotte, F. Van den Eynde, H. Van Dienderen, P. Van Grembergen, J. Van Hecke, R. Van Hooland, G. Vanleenhove, L. Van Nieuwenhuysen, K. Van Overmeire, E. Van Vaerenbergh, A. Verlinden, F. Vermeiren, W. Verreycken, mevrouw M. Vogels.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter : Voor de SP-fractie zijn :

- in de commissie voor Samenwerking de heer Vanvelthoven als vast lid vervangen door de heer Baldewijns en de heer Pinoie als vast lid vervangen door de heer Timmermans ;
- in de commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften de heer Vanvelthoven als vast lid vervangen door de heer Baldewijns en de heer Baldewijns als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Logist ;
- in de commissie voor Financiën en Begroting de heer Vanvelthoven als vast lid vervangen door de heer Baldewijns ;
- in de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid de heer Baldewijns als vast lid vervangen door de heer Hostekint en de heer Hostekint als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Baldewijns.
- in de Interparlementaire commissie van de Nederlandse Taalunie de heer Vanvelthoven als vast lid vervangen door de heer Baldewijns.

Voor de VLD-fractie zijn :

- in de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden de heer Pierco als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Vergote ;
- in de commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud de heer De Groot als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Denys.

Voor de VB-fractie zijn :

- in de commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften de heer Van Walleggem als vast lid vervangen door de heer Dewinter en de heer Raes als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Dillen.

BELEIDSBRIEF Letteren, ingediend door de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden — 290 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Debat

De voorzitter : Aan de orde is de beleidsbrief Letteren, ingediend door de heer Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden.

Het debat is geopend.

De heer Hostekint heeft het woord namens de verslaggever.

De heer P. Hostekint (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de verslaggever, de heer De Bremaeker, is vandaag verontschuldigd wegens een parlementaire zending in het buitenland. Hij heeft mij uitdrukkelijk gevraagd om u zijn verslag voor te lezen.

De commissie voor Cultuur besteedde twee vergaderingen aan de bespreking van deze beleidsbrief. Op 27 april 1993 werd een hoorzitting georganiseerd waarop representatieve vertegenwoordigers van de schrijversverenigingen, de uitgevers en het bibliotheekwezen hun visie op het Vlaamse letterenbeleid konden uiteenzetten. In het schriftelijk verslag worden deze representatieve vertegenwoordigers en de verenigingen die ze vertegenwoordigen uitdrukkelijk vermeld. Door de confrontatie van de visies kwam de commissie toen al tot een uitgebreide gedachtenwisseling.

Na de hoorzitting werd een voorstel van aanbevelingen van de commissie voor het Vlaams letterenbeleid opgesteld en aan de fracties ter overweging voorgelegd. Die aanbevelingen werden besproken tijdens de vergadering van 30 november 1993. In de algemene bespreking van de hoorzitting kwamen de diverse representatieve vertegenwoordigers achtereenvolgens aan het woord.

Over het algemeen werd de beleidsbrief Letteren van de Vlaamse minister van Cultuur zeer positief onthaald. Toch zijn er nog ettelijke bedenkingen, zoals onder andere het ontbreken van een echt boekenbeleid, een te eenzijdige gerichtheid op de auteurs, een te kleine concretisering van de bevordering van de leescultuur, de rol van de bibliotheken in ons letterenbeleid en de wenselijkheid van het oprichten van een gezamenlijk Fonds der Letteren met Nederland. Ook het door de Penclub in samenwerking met de Vereniging van Vlaamse Letterkundigen en de Vereniging van Auteurs en Vertalers opgestelde achtpuntenprogramma kwam uitdrukkelijk aan bod.

In zijn antwoord beklemtoonde de Vlaamse minister van Cultuur het feit dat zijn beleidsbrief een concretisering is van de prioriteit die aan het letterenbeleid wordt gegeven. De minister ging uitvoerig in op de diverse vragen die hem werden gesteld en die hierboven werden omschreven.

In een tweede gespreksronde gingen zowel de leden van de commissie als de representatieve vertegenwoordigers meer uitvoerig in op het toekennen van werkbeurzen, de samenstelling van de commissie voor Letteren en meerdere adviescommissies, de leenvergoeding, de vaste boekenprijs, de leesbevordering en het promotiebeleid. Ook met betrekking tot deze punten verstreekte de minister een uitgebreid antwoord dat tal van punten in een precies daglicht stelde.

Hostekint

Een voorstel van aanbevelingen werd vooraf aan de fracties toegezonden. Dit voorstel werd door de commissie in een tweede vergadering uitvoerig besproken en gaf tot slot van het debat aanleiding tot het goedkeuren – met zeven stemmen voor en één onthouding – van de aanbevelingen die betrekking hebben op een achttal punten.

Deze punten zijn, ten eerste de culturele relevantie van het boek en het bevorderen van de boek- en leescultuur ;

ten tweede de promotie van de Vlaamse literatuur in Europa en vooral in de buurlanden ;

ten derde het tot stand komen van een behoorlijk sociaal en fiscaal statuut voor alle kunstenaars en de invoering van een belastingvrijstelling voor literaire lezingen ;

ten vierde een pluriforme boekproductie en een fijnmazig distributienet van boekhandels ;

ten vijfde het ondersteunen van cultureel waardevolle minderheidsgenres zoals poëzie, literair essay, biografie en verzamelde werken ;

ten zesde het in overeenstemming brengen van het letterenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap met het Nederlands beleid in het kader van de samenwerking binnen de Taalunie ;

ten zevende het invoeren van een leenvergoeding als element van cultuurbeleid ten einde Nederlandstalige auteurs, inclusief boekillustratoren en hun uitgevers, een billijke retributie te bezorgen

en ten achtste het oprichten van een plaatselijke openbare bibliotheek in elke gemeente.

Er werden nog een aantal bijlagen aan het commissieverslag over de beleidsbrief Letteren toegevoegd. Dit was in de eerste plaats het geval voor het achtpuntenprogramma van

PEN-Vlaanderen, de Vereniging van Vlaamse Letterkundigen en de Vereniging van Auteurs en Vertalers.

In de tweede plaats ging het om het advies van de commissie voor het Boek over het voorontwerp van decreet met betrekking tot het leenrecht en het voorontwerp van decreet houdende vestiging van een leenvergoeding. De derde bijlage was de top-100 leenrechtvergoeding 1988-1991 in Nederland en de vierde was een brief van de heer Herman de Coninck die niet aanwezig had kunnen zijn op de hoorzitting.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, ik wil even kort ingaan op deze beleidsbrief. Ik feliciteer zowel de minister als de leden van de commissie met dit interessante stuk.

Mijn eerste opmerking geldt de vaste boekenprijs. Het is zeer positief dat de gemeenschappen het federaal initiatief om tot een vaste boekenprijs te komen ondersteunen. Het debat wordt momenteel gevoerd op het niveau van het belang van de boekhandelaars en de uitgevers.

Mijnheer de minister, zou u geen studie kunnen laten verrichten in verband met het probleem van de verenigbaarheid met het Europees recht ? Men verwijst nogal eens naar uitspraken van het Hof van Luxemburg. Daarbij vergeet men steeds dat al die uitspraken gebaseerd zijn op het verdrag van Rome dat het heilige beginsel van het vrije verkeer van goederen, personen en diensten huldigt. Sedert enige tijd hebben wij echter het verdrag van Maastricht. Misschien vormt de vaste boekenprijs een eerste uitdaging om na te gaan of de veelgeprezen cultuurparagraaf van dit verdrag iets voorstelt.

Ik hoop dat deze paragraaf heel veel voorstelt, want de jurisprudentie van

het Hof zal daardoor in belangrijke mate kunnen veranderen. Door het verdrag van Rome werd een economische ruimte gecreëerd en op grond daarvan werden in het verleden een aantal beslissingen genomen. Het verdrag van Maastricht, in het algemeen, en de cultuurparagraaf van dat verdrag, in het bijzonder, roepen een nieuwe basis voor de jurisprudentie van het Hof in het leven.

Het vrije verkeer in de Europese Gemeenschap kan dus niet meer als obstakel voor een vaste boekenprijs worden ingeroepen.

Mijnheer de minister, collega's, mijn tweede opmerking behandelt de relatie tussen het Vlaamse Letterenbeleid en de Taalunie en zij bevat verschillende punten.

U zal me willen verontschuldigen nogmaals mijn stokpaardje te berijden, maar ik blijf me afvragen of het wel zo goed was met het oog op een adequaat taalbeleid om de Stichting Vertalingen op te blazen.

Er wordt natuurlijk opgeworpen dat het afzonderlijk promoten van het Nederlandse boek in Nederland en van het Vlaamse boek in Vlaanderen goede resultaten heeft. Toch blijft er een fundamenteel onderscheid bestaan tussen Vlaamse boeken, geschreven in de Nederlandse taal, en Nederlandse boeken, geschreven in de Nederlandse taal.

Ik dacht dat de promotie in het buitenland alleen goed liep voor boeken afkomstig uit het Nederlandse taalgebied.

Sommigen vinden dit een subtiliteit, maar er bestaat een essentieel verschil tussen Vlaamse boeken die in de Nederlandse taal worden geschreven, en boeken die uit het Nederlandse taalgebied afkomstig zijn. Voor de promotie is het opblazen van de Stichting Vertalingen een slechte zaak.

Mijnheer de minister, op het ogenblik van die beslissing behoorde u

Suikerbuyk

niet tot het comité van ministers, u treft dus geen enkel verwijt. Uiteindelijk werd de stichting eenzijdig door de Nederlanders opgeblazen.

Ik vraag me echt af of er geen pogingen moeten worden ondernomen opnieuw tot een gemeenschappelijk aanpak te komen.

Mijnheer de minister, onder punt 8 komt het bibliotheekwezen ter sprake. Ik ben het met de inhoud van dat punt eens. Toch wil ik in het kader van de Taalunie andermaal een opmerking maken.

Onder de Taalunie ressorteert Sabido, het samenwerkingsverband bibliotheek- en documentatiewezen. Sabido heeft verdienstelijk werk geleverd voor de samenwerking tussen de bibliotheken over de grenzen heen en is erin geslaagd om een krediet van 60 miljoen frank uit het door het Europese Parlement gelanceerde Gutenbergprogramma ter bevordering van het lezen in de wacht te slepen.

Dat soort culturele 'interreg' moeten we bevorderen. Dat is positief. In het kader van het grensoverschrijdend samenwerken op Europees niveau door Sabido heeft Benego een concreet samenwerkingsinitiatief genomen. Zij gingen daarvoor overigens eerst te rade bij de diensten van Sabido.

U zal me verontschuldigen dat ik kritiek lever op de Nederlanders in hun afwezigheid. Maar in hun kneuterigheid verklaren de Nederlanders aan de medewerkers van Benego : U krijgt die voorwaarden niet want u bent geen lid van deze vereniging. Ik dacht dat de Taalunie er was voor iedereen en dat het Europese geld er was voor iedereen. Ik vind dat geen praktijken ten aanzien van een samenwerkingsorgaan dat een concreet initiatief zinvol wil invullen. Het lidmaatschap van de vereniging inroepen om de bekendmaking en de subsidievoorwaarden te weigeren

is dan misschien niet alarmerend, toch mag het niet onopgemerkt aan ons voorbijgaan. Europa is ook zonder dergelijke praktijken al meer dan voldoende gesloten.

Een derde punt is essentiëler. In een persbericht verneem ik dat Vlaanderen en Nederland nieuwe initiatieven nemen om de krachten te bundelen inzake onderzoek over taal en cultuur. Hierbij heb ik een fundamentele bedenking.

Mijnheer de minister, het gaat weliswaar over een samenwerkingsverband inzake wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de ministers Van den Bossche en Ritzen, maar zoals al het geval was voor het programma GENT, waarover destijds een akkoord door de heer Ritzen en wijlen minister Coens werd gesloten, is dit andermaal een poging om naast de koepel van de Taalunie door te werken.

Als dat een eenmalig feit is, vind ik dat niet erg. Gebeurt dat twee keer, dan gaat er al een lichtje branden, maar bij de derde keer rijst de vraag of men de Taalunie wil afbouwen.

Zo ver gaat het wellicht nog niet, toch vind ik het nodig dit hier te melden. Waarom kan een dergelijk groeiinitiatief niet worden genomen in de schoot van eerder daartoe opgerichte instanties ? Waarom moet dat zijweggetje weer worden bewandeld ? Ik vind dat niet goed.

Tot slot nog een woord over de spelling. Het is goed dat er enige animositeit rond dat dossier bestaat. Dat men zich kan opwinden over en passioneren voor de beslissingen van de commissie of van het comité van ministers, toont aan dat er nog een gezond taalgevoel aanwezig is. Ik zie niet overal spoken, maar hier meen ik toch een anti-Taalunie-komplot te ontwaren.

Mijnheer de minister, ik kan u geruststellen, ik zal niet de detective spelen, maar heb toch deze bedenkingen.

Het standpunt dat u hebt ingenomen in voorbereiding van een nog te nemen beslissing, wordt blijkbaar goed onthaald. Ik heb geen precieze statistiek opgemaakt, maar een vluchtige vergelijking van de pro's en contra's in de rubriek lezersbrieven, valt zonder enige twijfel in uw voordeel uit.

Toch bezorgt het mij een raar gevoel dat een comité van ministers binnen de drie weken een standpunt kan innemen over een dossier waarop een commissie drie jaar heeft gestudeerd. Men mag de politiek nooit verwijten te snel en doeltreffend op te treden, dit is echter een staaltje van verrassend snelle besluitvorming.

De vraag rijst wat daar achterzit. Misschien zit er wel niets achter en dan is dat zo, maar in Nederlandse kringen hoor ik zeggen dat de Taalunie ten allen prijze de schijn wil ophouden dat er slechts één taal is en dat er geen verschil is tussen het Vlaams Nederlands en het Nederlands Vlaams.

Mevrouw Coenen schrijft in het NRC-Handelsblad :De Vlamingen willen dat en dat kost ons (Nederlanders) miljoenen gulden. Is dat geld nuttig besteed ? Einde citaat.

Mijnheer de minister, het zou dus wel eens kunnen dat de Hollandse koopmanszin uw beslissing of de beslissing van de het ministercomité heeft bespoedigd.

In Nederland is men op dat vlak niet aan zijn proefstuk. In 1988 was het onderzoek naar de spelling, zij het dan als privé-initiatief, reeds aan de gang en genoot de stilzwijgende steun van de toenmalige ministers, waaronder mijnheer Deetman, als ik mij niet vergis. Toen werd het nieuwe groene boekje gelanceerd. Een eenzijdige beslissing waarvan de Taalunie zich naderhand heeft gedistantieerd.

Zo men echt de mening zou zijn toegedaan dat de financiële belangen

Suykerbuyk

van uitgevers en media voorrang moeten krijgen, zou ik dat spijtig vinden.

Hiermee bedoel ik niet dat in Vlaanderen geen mercantiele neigingen of intenties zouden bestaan. Ik doe enkel bepaalde vaststellingen. Trouwens, in De Standaard van 26 juli 1990 – dat heeft dus niets te maken met de recente ontwikkelingen – las ik een artikel van Werner Dutoy in verband met de studies die destijds werden uitgevoerd, ik citeer : Is dit het begin van weer een heilloze wellenietesdiscussie tussen Nederland en Vlaanderen ? Komen er weer uitspraken dat Nederland bepaalt welke kant het uit moet omdat het Nederlands nu eenmaal in de eerste plaats de taal is van Nederland ? Einde citaat. U merkt dat dit het tegenovergestelde is van wat in Nederland wordt gezegd. Ik citeer verder : Dit lokt zeker oprispingen uit in Vlaanderen en dat is nergens goed voor. Overigens, spelling is conventie, geen taal. Einde citaat. Deze uitspraak leidt vanzelfsprekend tot een discussie die ik vandaag niet wens uit te lokken, maar die wel ooit moet worden gevoerd.

Ik zei reeds dat het verdienstelijk is snel beslissingen te nemen, maar tegelijk roept het een aantal vragen op. Een eerste bedenking betreft de bevoegdheid van de Taalunie.

Terzake denk ik aan de Taalunie-voorzetten van 1988, waarin de heer Wellens duidelijk zegt – en ik citeer : De jure beschikt de Nederlandse Taalunie over de bevoegdheid inzake het bepalen van de officiële spelling van de Nederlandse taal. Dat betekent dus ook dat één verdragspartij geen bepalingen van intern recht kan invoeren om de niet-uitvoering van een verdrag en afgeleid verdragsrecht te rechtvaardigen. Einde citaat. Zowel voor ons als voor Nederland houdt zulks in dat niet op eigen houtje kan worden gewerkt. Ik weet niet of dat goed is, maar dat is in ieder geval de werkelijke situatie.

Door een standpunt in te nemen, maar nog geen beslissing te treffen, heeft het comité van ministers volgens mij aangegeven dat het debat in ieder geval nog niet is afgerond. In dat verband vraag ik mij af welke de rol is van de interparlementaire commissie. Heeft zij ter zake een amenderingsrecht ? Ingevolge het verdrag kan men ervan uitgaan dat dit niet het geval is, aangezien de Vlaamse Raad en de Staten-Generaal de bevoegdheid overdroegen aan een intergouvernementele organisatie, met als gevolg dat de beslissingen in feite door de ministers worden genomen.

Ik vraag mij echter af of het goed is dat alle aangelegenheden omtrent taal en spelling als het ware exclusief worden toevertrouwd aan een politiekeinstelling, met name het comité van ministers ? In Engeland en Frankrijk bijvoorbeeld wordt de taal en de evolutie ervan bepaald door academici en vastgelegd in gezaghebbende woordenboeken. Het gaat om een als het ware natuurlijke autoriteit tegenover opgelegde regels. Momenteel is dit uiteraard slechts een theoretische discussie. Ik ben er mij van bewust dat men de regels niet moet wijzigen tijdens het spel en dat die vraag in een breder perspectief moet worden gesteld.

Mijnheer de minister, volgens mij moet het comité van ministers niet te snel beslissen.

Trouwens, de heer Postema zei dat zo'n beslissing wel enige tijd vergt en hopelijk heeft hij gelijk. Ik kan mij immers moeilijk voorstellen dat de interparlementaire commissie, die amper één namiddag vergadert, een advies zou uitbrengen over een dergelijk dossier. Dat is zeker niet de geëigende manier om deze zaak te behandelen, anders verliest deze commissie haar bestaansrecht.

Naar verluidt – en ik wik mijn woorden want er wordt zoveel gezegd – bestaat er geen enkel wetenschappelijk onderzoek waaruit blijkt dat een spellingsverandering gunstig

is. Indien dat juist is, dan worden wij met een heel andere situatie geconfronteerd.

Mijnheer de minister, laten wij voor deze aangelegenheid de nodige tijd nemen. Taal en spelling zijn verbonden met de maatschappelijke realiteit die vandaag uiteraard anders is dan vijftig of honderd jaar geleden. Taal is echter meer dan dat ; een taal heeft wortels die niet mogen worden beschadigd. In dat verband denk ik aan de poging – die gelukkig mislukte – om het Esperanto in te voeren.

Een opgelegde taal is verwerpelijk. Wij mogen niet vergeten dat de taal zin geeft aan de samenleving. Daarom moet zij haar wortels behouden.

Wanneer iemand zijn taal niet kan uitspreken, dan lijdt hij aan een verbale handicap en indien die taal wordt vervangen door een opgelegde taal, dan is dat een dodelijke verwonding. Dat is het ergste wat er kan gebeuren.

Mijnheer de minister, vroeger reeds gaf dit debat aanleiding tot heel wat discussies en uiteenlopende meningen. Welnu, dat zal volgens mij steeds het geval zijn en eigenlijk is dat goed aangezien de taal gebonden is aan individuele gevoelens.

Het spellingsdebat is niet alleen de zaak van taaldeskundigen.

Alle betrokkenen moeten hun verantwoordelijkheid dragen en het comité van ministers bewees dit te willen doen. Het eindpunt is echter nog niet bereikt en ik hoop dat aan de vertegenwoordigers van de Taalunie de nodige ruimte zal worden gegeven om deze zaak tot een goed einde te brengen.

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer J. Demeulenaere (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is goed dat het letterenbeleid tot de topprioriteiten behoort. Hoewel de

Demeulenaere

middelen voor het letterenbeleid in 1994 met 10 percent stijgen, blijft de letterensector het kleinste broertje in de begroting voor Cultuur.

Mijnheer de minister, u bent blijkbaar niet gehaast om de beleidsbrief af te ronden vermits deze Raad pas vandaag de bespreking aanvat. U zet evenmin vaart achter de prioriteiten. De bespreking in de commissie van de beleidsbrief inzake het sociaal-cultureel werk laat op zich wachten.

Tijdens het begrotingsdebat inzake Cultuur is de heer Dewael reeds dieper ingegaan op het letterenbeleid.

Mijnheer de minister, de VLD verheugt zich erover dat u heel wat beleidsalternatieven van uw voorganger overgenomen heeft. Ik geef een viertal voorbeelden : ten eerste, de substantiële werkbeurs waardoor de auteur de kans krijgt een aantal maanden voltijds te werken, ten tweede, de voortzetting en uitbreiding van de ondersteuning van de literaire tijdschriften, ten derde, de verdere uitbouw van het vertaalbeleid en ten slotte, de uitbreiding van het budget van de lezingen. De VLD is van mening dat dit aanbod uitgebreid moet worden en niet langer door de overheid maar door de consument moet bepaald worden.

De VLD is van oordeel dat u een deel van het aankoopbudget gebruikt om de literaire producties te ondersteunen en op die manier de uitgeverijen helpt. De uitgeverij zou deze steun moet terugbetalen als een boek goed verkoopt.

Mijnheer de minister, hoewel u het beleid van uw voorganger, de heer Dewael, grotendeels verderzet, zijn er ook een aantal negatieve aspecten.

De regeringsverklaring van 30 januari 1992 van de Vlaamse regering bepaalt inzake het letterenbeleid, ik citeer : vragen inzake leenrecht, vaste boekenprijs en het Fonds voor Let-

teren moeten een antwoord krijgen vanuit een onderzoek naar productie, distributie en afzet van litterair werk. Einde citaat. Deze passage roept een aantal vragen op. Het is eigenaardig dat een regeringsverklaring handelt over vragen die moeten beantwoord worden. Een regeringsverklaring handelt meestal over de beleidsalternatieven die men wenst uit te voeren.

Mijnheer de minister, de vragen van de regeringsverklaring zijn nog steeds onbeantwoord. Duidelijke, concrete initiatieven worden steeds weer op de lange baan geschoven. De vaste boekenprijs die u eind 1992 aangekondigd heeft, is nog steeds niet van toepassing. Men blijft adviezen vragen. De VLD is van oordeel dat de knoop doorgehakt moet worden. Mijn fractie is en blijft tegenstander van de vaste boekenprijs. U kan ons niet overtuigen dat de kleine boekenwinkels zouden verdwijnen door de concurrentie van ketens zoals FNAC en door de grootwarenhuizen. De vaste boekenprijs druist in tegen de meest elementaire beginselen van de vrije markteconomie.

De heer P. Van Grembergen : Wat voor onzin is het te beweren dat de kleine boekhandels de concurrentie aankunnen met de grote concerns !

De heer J. Demeulenaere : De prijs van het brood is ook vastgesteld. Dit heeft enkel een prijsstijging als gevolg ! De minister beweert dat een vaste boekenprijs het boek goedkoper maakt. Dit is geenszins het geval. Integendeel ! De prijzen verhogen. Een prijsstijging is niet in het belang van de verbruiker.

De heer P. Van Grembergen : Het is niet juist dat de kleine boekhandel kan optornen tegen de grote concerns.

De heer J. Demeulenaere : Ik ben niet overtuigd van uw stelling.

De heer P. Van Grembergen : Ik kan begrijpen dat de vrije concurrentie een positieve invloed heeft op de

prijs. Indien u deze redenering toepast op de boekensector, kan u beter meteen alle kleine boekhandels sluiten !

De heer J. Demeulenaere : Dat is zeker onjuist.

Collega Van Grembergen, u beweert dat, destijds, alle kleine middenstanders de das omgedaan werden door grootwarenhuizen. Dat is absoluut niet waar ! De bewijzen zijn er. Ik geef u het voorbeeld van Roeselare. De middenstand heeft hevig geprotesteerd tegen de inplanting van een grootwarenhuis in het centrum van de stad. De inplanting van het warenhuis heeft positieve gevolgen gehad voor de binnenstad. De middenstanders van Roeselare hebben, als reactie tegen het warenhuis, hun centrum gemoderniseerd.

De heer P. Van Grembergen : U kan een boek niet vergelijken met een binnenstad !

De heer J. Demeulenaere : Het decreet betreffende de leenvergoeding laat lang op zich wachten. De VLD is van oordeel dat de leenvergoeding van groot belang is. Mijn fractie dringt erop aan dat de Vlaamse Raad binnenkort het ontwerp kan bespreken, waarvan de tekst ter advies zou voorgelegd zijn aan de Hoge Raad voor het Bibliotheekwezen. Tijdens het begrotingsdebat heeft de minister beloofd dat dit ontwerp in de loop van 1994 besproken wordt. Deze timing is te vaag !

De VLD is van oordeel dat, in theorie, een gemeenschappelijk Fonds der Letteren de enig juiste oplossing is. De praktijk bewijst echter het tegendeel. Mijn fractie betreurt de samenwerking met Nederland omwille van de houding van onze Noorderburen. De problemen die in het verleden gerezen zijn met de Stichting Vertalingen zijn bekend. De samenwerking met Nederland verloopt niet altijd optimaal. U heeft dat zelf ervaren tijdens een manifestatie in Parijs waar de Nederlandse auteurs wél aanwezig waren. Zij lieten hun

Demeulenaere

Vlaamse collega's echter links liggen. Dergelijke gebeurtenissen dwingen u ten opzichte van de taalbroeders van de Taalunie, een bewuste Vlaamse houding aan te nemen.

De VLD stelt vast dat de beleidsbrief over een aantal maatregelen handelt zonder deze te concretiseren. Er worden geen duidelijke initiatieven vastgelegd in verband met de bevordering van de leescultuur.

De VLD vraagt zich af of het onderwijs een rol speelt in de leesbevordering.

Ik wens ook nog even te spreken over de relatie tussen de boek- en leescultuur enerzijds en de beeldcultuur anderzijds. Hoewel alle elementen van het letterenbeleid in de beleidsbrief aan bod komen, staat er niets in over deze relatie. Naar onze mening wordt te vaak een protectionistische houding aangenomen die niets oplost. De overheid dient ervoor te waken dat de beeldcultuur op een positieve manier wordt ervaren, zodat uiteindelijk de woord- en de beeldcultuur samen in harmonie kunnen gedijen. De aanbevelingen van de commissie aan de minister werden, tot ons genoegen, in deze positieve zin aangepast.

Met betrekking tot de Taalunie, een instrument voor het gezamenlijk beleid met Nederland, hebt u bij de aanvang van uw ambtstermijn met veel lawaai aangekondigd dat er binnen deze unie een nieuwe wind zou waaien. In dat kader werd zelfs de toenmalige secretaris-generaal van de Taalunie aan de kant gezet. Wat is er dan uiteindelijk concreet van uw mooie plannen geworden? Er lijkt ons een schril contrast te bestaan tussen de aanvankelijk voorgestelde plannen en de maatregelen opgenomen in de beleidsbrief.

Mijnheer de minister, het laatste deel van mijn uiteenzetting zal handelen over de commotie ontstaan

rond de voorgestelde spellingswijziging. Het kan niet worden ontkend dat een en ander is misgelopen. Op basis van een rapport van de werkgroep ad hoc Spelling, besliste in juni 1990 het comité van ministers van de Nederlandse Taalunie, onder voorzitterschap van wijlen Daniël Coens, om een officiële spellingscommissie in het leven te roepen.

Collega Suykerbuyk, de commissie heeft drie jaar aan het rapport gewerkt, en u vraagt nog meer tijd. Drie jaar werk wordt in 48 uur door het ministercomité van de tafel gevergd. Het argument luidt: maatschappelijke connotatie.

Deze commissie werd in het leven geroepen om de interne systematiek en consistentie van bastaardwoorden na te kijken. Dit was een duidelijke opdracht. Waarom wordt dan in een andere richting een beslissing genomen? We kunnen begrijpen dat de nieuwe spellingswijze enorme maatschappelijke gevolgen heeft. Had men dat drie jaar geleden niet kunnen inschatten? Wist men drie jaar geleden niet welke richting de spellingscommissie zou uitgaan?

Ik ben geen taalspecialist en ik wil dan ook niet oordelen over het feit hoe onze spelling er in de toekomst zou moeten uitzien. Wij constateren alleen dat in het Nederlands, meer dan veertig jaar lang, voor bepaalde woorden verschillende schrijfwijzen worden gehanteerd. Het wordt volgens ons hoog tijd dat daarin verandering komt en dat wij in onze schrijftaal verlost worden van de keuze tussen de c en de k, de trema's enzovoort. Wij hopen in elk geval volgend jaar, in een nieuw groen boekje, het correct geschreven woord, en zonder twijfel over c's of k's, te kunnen opzoeken.

De voorzitter : De heer Peeters heeft het woord.

De heer L. Peeters (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, wij zijn inderdaad verheugd dat wij vandaag de

beleidsbrief Letteren, een deelgebied van uw bevoegdheden, mijnheer de minister, kunnen bespreken.

Collega Demeulenaere heeft daarnet verwezen naar de beleidsbrief Sociaal-cultureel Werk. Indien hij nauwgezet de werkzaamheden in de commissie had gevolgd, zou hij weten dat de minister heeft geopteerd voor deelbeleidsbrieven en dat wij heel dit pakket nu afwerken.

In die twee jaar, tijdens dewelke de minister voor deze materie bevoegd is, werden in onze commissie ontzettend veel ontwerpen van decreet behandeld. De beleidsbrief Sociaal-cultureel Werk zal begin februari in de commissie worden behandeld. Dit heeft niets te maken met problemen die er daarrond zouden kunnen zijn. Het gaat hier gewoon om afspraken die ter zake in de commissie werden gemaakt. Ik zou niet graag hebben dat men de indruk heeft dat daar eigenlijk een andere manier van werken wordt gehanteerd.

Wij zullen dit trouwens doen zoals wij het voor deze beleidsbrief hebben gedaan en de betrokkenheid van de sector nastreven. Ook daarvoor zullen dus een aantal hoorzittingen worden georganiseerd.

Ik denk trouwens dat het een goed initiatief is wanneer aan de mensen de kans wordt geboden om bij de bespreking van deze beleidsbrief te worden betrokken. De leden van de commissie krijgen daardoor trouwens een zeer goed beeld van wat er in de sector leeft. Het wordt dan ook gemakkelijker om over de inhoud te oordelen.

Mijnheer de minister, tijdens de bespreking van de begroting heb ik reeds laten verstaan dat u inderdaad veel belangstelling hebt voor het domein van de Letteren. Ik wens dit nogmaals te beklemtonen en ik wil hier dan toch even spreken over de jaren Weckx. Het mag toch worden gezegd dat u op dit domein belangrijke vooruitgang hebt geboekt en dit in tegenstelling tot de liberalen

Peeters

en de heer Dewael, uw voorganger, die voor dit domein nooit interesse hebben gehad. Ik heb tijdens die jaren nooit een verhoging van het budget voor de Letteren kunnen merken. Ik heb nooit globale campagnes gezien. Voor de mensen uit die sector, de auteurs, is nooit enige belangstelling geweest. De enige regel was de vrije markt en in cultuur is niets gevaarlijker dan een vrije markt, want deze mensen hebben de steun van het beleid nodig.

Dit is dus een duidelijk verschil in het beleid van deze regering ten overstaan van het beleid van de voorganger. Ik denk dat dit eens moet worden gezegd.

De heer J. Demeulenaere : Dat zou u niet mogen zeggen. U weet zeer goed hoe het budget van minister Dewael werd bepaald.

De heer L. Peeters : Ik meen dat hij altijd de volle verantwoordelijkheid voor dat budget heeft gehad. Ik heb dat in de commissie meegemaakt. Hij heeft altijd gezegd dat hij inzake het budget en de cijfers steeds voldoening heeft gekregen, maar Vlaanderen Leeft was inderdaad belangrijker dan in auteurs te investeren. Dat was het uitgangspunt en dit mag duidelijk worden gezegd.

Mijnheer de minister, ik herhaal dus dat u veel belangstelling hebt voor en positief staat tegenover een letterenbeleid. Dit komt in uw beleidsbrief duidelijk tot uiting.

Er zijn en blijven natuurlijk een aantal knelpunten bestaan. Hoe kan het trouwens ook anders ?

In de eerste plaats is er de juridische discussie in verband met de leenvergoeding, het leenrecht of auteursrecht, en hier worden bepaalde stappen aangekondigd. Er moet inderdaad iets gebeuren. Daarover mag geen misverstand bestaan. De auteurs hebben recht op iets. Het is dus een zeer belangrijk element in heel het statuut van de scheppende

kunstenaar. De vraag is hoe dit moet gebeuren.

In de beleidsbrief opteert u voor de leenvergoeding als een concrete beleidsmaatregel. U kiest voor de niet-auteursrechtelijke aanpak. Dat is een keuze die u maakt. Hier rijzen toch een paar problemen.

Ten eerste, dit is nog altijd een juridisch kluwen. Het is nog altijd de vraag wie eigenlijk voor heel deze materie bevoegd is.

Het wordt in de beleidsbrief misschien een beetje uit de weg gegaan, maar er zal in ieder geval duidelijkheid moeten komen.

Vanuit pragmatisch standpunt bekeken, gaat Vlaanderen een andere richting uit dan Nederland. Indien wij de betrokkenheid van deze twee gebieden verder willen stimuleren, zou zulks enerzijds wel een hypotheek kunnen leggen op het beleid ; anderzijds moet wel rekening worden gehouden met het feit dat Nederland reeds gedurende een twintigtal jaar experimenteert met het toekennen van een leenvergoeding. Uiteindelijk is men ook daar tot de conclusie gekomen dat de auteursrechtelijke benadering de meest aangewezen weg is. Het blijft evenwel nog steeds een discussiepunt hoe dit systeem precies moet worden georganiseerd.

Eenzelfde probleem rijst inzake de bibliotheeksector, die ervoor vreest dat een bijkomende financiële drempel zou worden ingebouwd. Deze sector wijst er ook op dat het substitutie-effect tussen kopen en lenen niet altijd duidelijk kan worden aangetoond. Hieromtrent werd ook wetenschappelijk onderzoek verricht. Het resultaat ervan is dat dit effect niet wordt ontkend maar wel in zekere mate wordt afgezwakt. Tegelijkertijd wordt gewezen op de positieve effecten van het bibliotheekgebruik. De vrees bestaat evenwel voor de hele administratieve rompslomp ; bovendien ook wordt gewezen op het recht op informatie.

Mijnheer de minister, dit zijn zowat de knelpunten en discussiepunten die vanuit de verschillende sectoren werden aangebracht. Ik meen dat wij op dit vlak voor een aantal cruciale beslissingen staan. De vraag moet ook worden gesteld of al dan niet de Vlaamse dan wel de federale overheid ter zake is bevoegd ; daaromtrent moet dringend juridische duidelijkheid worden geschapen. Mijns inziens moet zelfs de Raad van State de mogelijkheid krijgen zich hieromtrent uit te spreken.

Indien wij op een bepaald ogenblik in de commissie tot een discussie inzake leenvergoeding zouden overgaan, stel ik voor een simulatie-onderzoek te laten uitvoeren inzake het effect van de leenvergoeding zowel ten aanzien van de auteurs, als van de bibliotheekgebruikers en van de administratie.

Naast de juridische discussie zou de beleidsbrief in feite nog meer finaliteit kunnen geven. Ik zelf ben voorstander van een evolutie naar een fonds der letteren. Dit wil niet zeggen te pleiten voor een identiek systeem als het Nederlandse ; toch moet het wel enigszins vergelijkbaar zijn. Ik verwijs ter zake naar de brochure en ook naar het bevragen van een aantal mensen die bij de sector zijn betrokken. Ik zal bondig nog even de situatie schetsen.

Aan een aantal auteurs werd gevraagd indien zij minister van Cultuur zouden zijn wat hun aandachtspunten zouden zijn. Wij hebben dan ook aan niet van de minste van onze auteurs hun mening gevraagd. Walter Van den Broeck zegt dat er meer financiële middelen ter beschikking moeten komen voor het letterenbeleid. Zij geven evenwel allen toe dat aan het letterenbeleid nu meer aandacht wordt besteed, maar zeggen ook dat dit onderwerp in de toekomst nog veel meer aandacht moet krijgen zoniet, zegt Walter Van den Broeck, zal ik verplicht zijn cultureel asiel aan te vragen in Nederland. Geert Van Istendael, één van onze

Peeters

jongere schrijvers, is dezelfde mening toegedaan en pleit voor het op elkaar afstemmen van het Vlaamse en het Nederlandse beleid. Paul Hoste, min of meer de drager van de voorstellen van de Vereniging voor auteurs en vertalers, de PEN-club en de Vereniging voor Vlaamse letterkunde zeggen zeer duidelijk naar een fonds der letteren te willen evolueren. Zij hebben dit standpunt trouwens ook te kennen gegeven in het boek Het beroep van dichter.

Indien wij deze keuze zouden maken, betekent zulks ook dat de financiële middelen nog verder moeten worden verhoogd, wat mijns inziens ook mogelijk is. Inderdaad, wanneer er geld voorhanden is voor andere initiatieven moet zulks ook gelden voor cultuur en letteren.

Onlangs werd in de Vlaamse Raad nog gediscussieerd over Vlaanderen en zijn culturele ambassadeurs, Vlaanderen en zijn wiewerploeg. Wanneer hiervoor onmiddellijk 25 miljoen frank kan worden gevonden, waarom dan niet voor onze auteurs ? Ik geef eerlijk toe sommige initiatieven te betreuren wanneer ik moet vaststellen hoe weinig belangstelling onze auteurs en onze kunstenaars vanuit het beleid krijgen. Dat zij zich uiteindelijk afkeren van de politiek en van de beleidsmensen, is nauwelijks te verwonderen.

Dit zou ook betekenen dat wij de middelen voor bestedingen en voor de verdeling aan de sector zelf zouden overmaken. Dit zou tegelijkertijd ook een gedeeltelijke depoliserings betekenen. Inderdaad, mensen uit de sector nemen dan zelf de nodige beslissingen. Deze optie brengt dan wel met zich dat niet een keuze wordt gemaakt voor partijpolitiek gebonden personen maar wel voor de meest competente mensen. Het zou ons de mogelijkheid geven de basis te leggen voor een volwaardig statuut voor de scheppende kunstenaar. Daarbij kan dan ook rekening worden gehouden met de sociaal-

economische positie van de auteurs en de vertalers. Dit moet uiteindelijk de finaliteit zijn waarnaar wij stilaan moeten groeien.

Het zijn allemaal belangrijke stappen die weliswaar misschien niet onmiddellijk maar op termijn zeker zullen moeten worden gedaan.

Mijnheer de minister, wij zullen ter zake dan ook voorstellen formuleren opdat de discussie effectief op gang kan worden gebracht.

Naast de juridische discussie, naast de finaliteit via een fonds der letteren wil ik eveneens de grote betrokkenheid van bibliotheeksector beklemtonen. Wij moeten dit aspect nog meer benadrukken dan in feite in voorliggende tekst tot uiting komt. Het is inderdaad essentieel voor de promotie van het lezen en van het boek.

In de commissie heb ik ook de vraag gesteld naar de verdere uitvoering van het bibliotheekdecreet. Er zijn inderdaad nog een aantal gemeenten die de nodige middelen en mogelijkheden moeten krijgen. Ik geef toe dat deze financiële middelen momenteel misschien in onvoldoende mate voorhanden zijn.

Mijnheer de minister, ter zake heb ik u gevraagd uw administratie de opdracht te geven een grondige studie uit te voeren en een situatieschets te maken over de richting die wij in de toekomst moeten uitgaan ; ook moet worden nagegaan welke bijkomende stimulansen wij nog kunnen geven. Ik hoop dat dit onderzoek zeer binnenkort kan worden gevoerd en de resultaten ervan eerstdaags worden bekendgemaakt. Wij naderen inderdaad de einddatum waarop de gemeentebesturen zich in regel moeten stellen met het decreet.

Verder is er nog de oprichting van het VCOB en de versterking van de betrokkenheid van het bibliotheekwerk bij de leesbevordering. Ter zake pleit ik voor het respecteren van

de evenwichten die in het bibliotheekdecreet werden ingebouwd qua financiering en ook qua opdracht.

Als laatste punt van mijn uiteenzetting wil ik het nog even hebben over de vaste boekenprijs.

Dit is een essentieel gegeven en ik dacht dat die discussie nu na jaren was afgerond. Iedereen leek daarover tot een akkoord te zijn gekomen.

De heer A. Denys : Iedereen ?

De heer L. Peeters : Het probleem werd herhaaldelijk in de commissie voor Cultuur besproken en ik hoorde bij geen enkel begrotingsdebat een liberaal kritiek uiten. De minister had de opdracht hier met zijn Waalse collega over te onderhandelen, terwijl ook op het federale niveau de materie zou worden aangekaart. Opeens regent het nu opmerkingen. Wel, we moeten gewoon verder gaan. De heer Suykerbuyk diende al een wetsvoorstel in bij de Senaat en het wordt nu stilaan tijd dat er schot in de zaak komt. Wij staan voor de volle honderd procent achter een goedkeuring. De discussies in de commissie zijn toch niet te vergeefs ? Daarom ook dringen wij erop aan de materie zo snel mogelijk te behandelen.

Mijnheer de minister, ik bewonder de belangstelling die u aan de dag legt voor de sector en uw inspanningen onder meer op budgettair vlak bleven evenmin onopgemerkt. Daar willen wij graag aan meewerken en wij zullen deze beleidsbrief dan ook goedkeuren. (*Applaus*)

De heer J. Demeulenaere : Het verbaast me dat de voorzitter van de commissie voor Cultuur dergelijke praat komt verkopen. Mijnheer de minister kan getuigen dat ik zelf heb verwezen naar het artikel van professor De Grauwe inzake de vaste boekenprijs.

De voorzitter : De heer De Man heeft het woord.

De heer F. De Man (*op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, onze fractie steunt de minister in de manier waarop hij de voorstellen van de Spellingscommissie heeft gewikt en gewogen om ze uiteindelijk af te wijzen. Wij stemmen daarom in met de nieuwe regelingen zoals die door de Nederlandstalige cultuurministers wordt aanvaard en verzetten ons ook tegen de soms verbijsterende voorstellen van de bewuste commissie. Ten eerste omdat de verwarring bij het publiek en vooral ook bij jongeren aanzienlijk zou zijn, maar ten tweede ook omdat de etymologische oorsprong van woorden herkenbaar moet blijven. Dat is immers essentieel bij het begrijpen en aanleren van woorden en taal in het algemeen. Wij keren ons als het ware tegen de naturalisatie van vreemde woorden, wat toch getuigt van enige rechtlijnigheid in ons denken.

De heer H. Olaerts : U bent tegen de bastaarden.

De heer F. De Man : Zo kunt u het misschien noemen. De minister verdient in elk geval een pluim voor de manier waarop hij de Spellingscommissie en haar onverantwoorde voorstellen de pas heeft afgesneden.

Met betrekking tot de beleidsbrief formuleerde men een aantal aanbevelingen waar het Vlaams Blok geen graten in ziet : het bevorderen van de leescultuur, de promotie van de Vlaamse en Nederlandstalige literatuur in Europa, het ondersteunen van literaire minderheidsgenres, het harmoniseren van de regelgeving in de Nederlanden.

Met een éénwordende Europese Unie in het vooruitzicht, laat de nood aan een eenduidig cultuurbeleid zich alsmaar sterker voelen. Het strekt de minister dan ook tot eer als hij de samenwerking met Nederland probeert te optimaliseren. Hij heeft het in die context zelfs over een symbiose. Alle voorstellen die daartoe kunnen bijdragen, krijgen van ons een volmondig ja, of het nu

gaat om een gecoördineerde steun aan auteurs of om samenwerking tijdens de Buchmesse.

We hebben het hier dan wel over intentieverklaringen : het is mooi om te zeggen dat men de leescultuur wil bevorderen, maar alle mooie theorieën moeten ook nog in de praktijk worden omgezet. Met andere woorden, er moeten middelen vrijkomen en de Vlaamse regering moet al haar invloed aanwenden waar mogelijk. Waarom, bijvoorbeeld, zal de uitbouw van een tweede volwaardig net bij de BRTn – met een kleine n tot nader order – ettelijke honderden miljoenen frank opsloppen, terwijl er ongetwijfeld betere culturele bestemmingen voor dat geld bestaan ? Het net zou tenslotte hoofdzakelijk goedkoop amusement brengen. Waarom kan men overigens in Frankrijk en Nederland wél literaire programma's op de buis tonen en kan de BRTn dat blijkbaar niet ? Is het niet mogelijk meer publicitaire middelen in te zetten ten behoeve van de Week van de Bibliotheek, de Week van het Jeugdboek, de jaarlijkse boekenbeurs, de promotie van het boek in de scholen ? Daarmee bereikt men wel degelijk de doelgroepen. Misschien kan de Vlaamse regering zelfs voor de Vlaamse pers een paar miljoen frank vrijmaken uit het budget voor de Vlaamse pers dat pas is goedgekeurd. Zo zou zij wat minder reclame voor zichzelf kunnen maken en wat meer doen om echt de leescultuur te bevorderen.

Heel wat bevoegdheden inzake letteren en boeken zijn overigens niet in Vlaamse handen : denk maar aan de wetgeving op auteursrechten, de belasting op de toegevoegde waarde, de vaste boekenprijs en tal van andere sociale en economische aspecten. De oorzaak daarvan ligt natuurlijk grotendeels in het feit dat wij nog altijd niet leven in een onafhankelijke Republiek Vlaanderen.

Wat de leenvergoeding betreft, maak ik even deze opmerking :

schept men hier geen bijkomende administratieve rompslomp ? Dit roept trouwens herinneringen op aan het verhaal van de fietsplaten. Zullen lezers en vooral jongeren, niet worden afgeschrikt door een hogere bibliotheekbijdrage ? Ik ben ervan overtuigd dat de nodige middelen om dit op te lossen in het bestaande budget voor cultuur moeten worden gevonden, zoals dat in vele andere Europese landen het geval is. Als de minister ertoe bereid is, wil ik wel even het budget met hem overlopen en hem aanwijzen waar het Vlaams Blok besparingen zou doorvoeren.

Voor iedere volwassen ontlener moet een eenvoudig lidgeld dus volstaan. Eenvoud siert en als er dan toch meer papier moet worden volgeschreven, dan liefst niet met kruideniersrekeningetjes, maar wel met literair moois. In uw beleidsbrief hebt u het zelf over beurzen, aankopen, honoraria, prijzen, enzovoort. Er zijn dus verscheidene manieren voorhanden om auteurs een handje toe te steken, die moeten volstaan.

Tenslotte ben ik er niet zo zeker van dat het Nederlandse systeem dat men toch wel voor ogen heeft, eigenlijk wel de juiste effecten zal hebben. Ik stel mij namelijk de vraag of men succesvolle auteurs bij komende financiële ondersteuning moet geven, en of men wel degelijk met die leenvergoeding de zogeheten bedreigde genres zal kunnen ondersteunen. Ik vrees van niet, maar aan de andere kant zijn de modaliteiten van een en ander nog niet vastgelegd.

Ik wil het nog even hebben over de open brief van de heer Herman De Coninck van het Nieuw Wereld Tijdschrift, die in het verslag werd gepubliceerd. Deze progressieve heer staat achter de filosofie van het Cultuurpact, en noemt dat de bescherming van de andersdenkenden. Wanneer men echter verder leest, blijkt al snel dat zijn interpretatie van het Cultuurpact tot selectiviteit leidt. Hij huilt immers voor een

De Man

mogelijke inbreng van het Vlaams Blok in de commissie Letteren. Mijnheer De Coninck is dus al even hypocriet als de CVP en de SP.

Het Vlaams Blok is geen voorstander van de politisering van de letteren, justitie of onderwijs, maar selectieve democratie zoals beleden door de heer De Coninck en soortgenoten is natuurlijk een contradictie in terminis. Het zal waarschijnlijk de kouden kleren van de aangesprokene in deze Vlaamse Raad niet raken, maar ik maak toch graag gebruik van de democratische mogelijkheid om hen dit nogmaals onder de neus te wrijven. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Olaerts heeft het woord.

De heer H. Olaerts (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, tot mijn vreugde heb ik hier vandaag achtenswaardige dingen gehoord inzake de letteren en taal.

Uit een onderzoek van professor Daems uit 1991 inzake geletterdheid op 18 jaar blijkt dat er op tien leerlingen vier zijn die op het einde van de middelbare school slecht spellen, wat veel te veel is. Deze gegevens werden ook in De Standaard van vandaag gepubliceerd.

Mijnheer de minister, ik maak mij daar ernstig zorgen over, omdat het Nederlands de basis is van geletterdheid en letteren. Mijn bezorgdheid groeit als ik zie dat academici het Nederlands niet meer beheersen, en dat wiskundige knobbels hun moedertaal niet eens meer gepast kunnen vermenigvuldigen. De zorg om de taal en de taalbeheersing ligt ons zeer na aan het hart.

De taal is het communicatiemiddel bij uitstek, en daarom mag er over de taal en de spelling geen onduidelijkheid, geen onzekerheid bestaan. Wij wensen dus geen vier spellingen: voorkeurspelling, toegelaten spelling, experimentele spelling en

hutsepotspelling – en dan laat ik de fameuze computertaal nog buiten beschouwing. Wij willen orde op zaken, want dat bevordert de leescultuur, de letteren en de communicatie. De taal is de basis voor zoniet alles, dan toch voor heel veel.

Mijnheer de minister, zonder standpunten in te nemen, stel ik mij toch enkele vragen. Wordt die spellingscommissie nu ernstig genomen of niet, of in welke mate? Weten ministers het altijd beter? En wat is de plaats van de Taalunie in dit alles? Wordt ze nu serieus genomen?

Inzake spelling wens ik hoorzittingen met specialisten en een hoogstaand debat in deze Vlaamse Raad, maar niet voordat de geëigende organen worden geraadpleegd en voordat er een fundamenteel debat heeft plaatsgevonden in de Taalunie. Voor mij als Vlaams-nationalist heeft dit absolute voorrang.

Of is onze taal verworpen tot een rioolbuis uit de dorpspolitiek van de Vlaamse Raad? Hoe bekijken wij onze taal, als een cultuurtaal of als een taalmonument? Het debat moet dus worden gevoerd met alle mogelijke voor- en tegenstanders, 1936 en 1954 indachtig.

Na dit legendarische debat in de Taalunie en daarna in deze Vlaamse Raad moeten concrete afspraken worden gemaakt, en dit debat moet leiden tot duidelijkheid en zekerheid. Het moet precieze wegwijzers naar de toekomst aangeven.

Mijnheer de minister, dat is het beleid dat moet worden gevolgd.

De krant vermeldt dat de uiteindelijke Belgische groei met betrekking tot de gezinsbestedingen – cijfers van het NIS – in 1992 met 2,9 procent is gestegen en dat de uitgaven met betrekking tot boeken, dag- en weekbladen terug is gevallen tot 9,5 procent, en dat lijkt mij bijzonder alarmerend. Ik wil hier niet de discussie openen over de ontleding of de belezenheid, maar in een land

waar het analfabetisme nog toeneemt, waar de verengelsing vechtpartijen houdt en het eigen taalgegeven vaak als een wegwerpverpakking wordt beschouwd, is het gerechtvaardigd om eens de wenkbrauwen te fronsen.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister H. Weckx : Mijnheer Olaerts, sta mij toe u even te onderbreken. U citeert bepaalde statistieken, die ongetwijfeld juist zijn, maar ik verwijs naar de persconferentie die de Vereniging ter Bevordering van het Vlaams Boekwezen heeft gehouden ter gelegenheid van de jongste Boekenbeurs in Antwerpen. Hun statistieken verschilden van de uwe. De verkoop van boeken zit namelijk in de lift, en voorts is ook de verkoop van literaire genres gestegen in vergelijking met vorig jaar. Enige nuance is hier dus op zijn plaats, en men mag niet louter zweren bij de negatieve statistieken, vooral wanneer blijkt dat andere statistieken het omgekeerde bewijzen.

De heer H. Olaerts : Mijnheer de voorzitter, deze gegevens zijn zeer recent. De gegevens van de verschillende studies stemmen inderdaad niet altijd overeen.

Bladen investeren in televisie. De overheid maakt op haar beurt reclame in bladen en betuigt op die manier haar steun. Zij heeft echter niet voldoende waarborgen en er zijn te weinig normen ten voordele van de leesbevordering en de promotie van de literatuur. De beleidsbrief Letteren maakt evenwel een aanvang met nieuwe, verruimde kansen en biedt nieuwe perspectieven.

De gedachtenwisseling met de vertegenwoordigers van de schrijvers, de uitgevers en de openbare bibliotheken was een positieve aanzet. Er is echter geen advies geweest van de hoofdredacteurs van belangrijke tijdschriften zoals onder meer Ons Erfdeel, Dietsche Warande en Bel-

Olaerts

fort, en evenmin van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren.

Wie bijvoorbeeld de correcte passages uit de Kritakuitgave Van Beroep Dichter leest, weet dat het onmogelijk is om iedereen tevreden te stellen. De waslijst is echter zeer lang. Het is dan ook de hoogste tijd om het letterenvarkentje eens grondig te wassen, alhoewel sommigen soms liever in het slijk liggen of anderen door het slijk halen. Soms lijkt het alsof men in Vlaanderen beter renner kan worden dan een creatief beroep uit te oefenen.

Het achtpuntenprogramma van PEN-Vlaanderen, de Vereniging van de Vlaamse Letterkundigen en de Vereniging van Auteurs en Vertalers, bevat de volgende punten, ik citeer : Ten eerste, de verwezenlijking van een fonds voor de letteren ; ten tweede, het invoeren van het leenrecht ; ten derde, een behoorlijk sociaal en fiscaal statuut ; ten vierde, een veralgemeend en bindend modelcontract met betrekking tot de uitgaven ; ten vijfde, orde op zaken in de lezingenlijst ; ten zesde, buitenlandse mogelijkheden ; ten zevende, de samenwerking met Nederland en de promotie in het buitenland en ten achtste, de vaste boekenprijs. Einde citaat.

Onze fractie kan deze wensen grotendeels onderschrijven, op voorwaarde dat ze redelijk zijn, dat de creativiteit erdoor wordt bevorderd en dat ze praktisch haalbaar zijn. Bovendien moet voorrang worden gegeven aan de echte literatuur, zonder echter andere waardevolle genres te discrimineren.

Wij zijn een volk van dichters, maar toch zijn wij bereid om de dichters figuurlijk te vermoorden. Kunstenaars worden behandeld als honden, maar na hun dood wordt er snel een straat naar hen genoemd. Bovendien houden schrijvers niet van paternalistische betutteling.

Mijnheer de voorzitter, sta mij toe uw aandacht te vragen voor enkele knelpunten. De beleidsbrief Letteren werd ingediend op 19 februari 1993, bijna een jaar geleden. Het heeft te lang geduurd vooraleer de bespreking ervan kon worden afgerond.

Alle actoren moeten bij een dergelijk onderzoek worden betrokken. Wij wensen meer respect voor de doelstellingen van de minderheid en pleiten voor een relevante ondersteuning van de boekenproductie. De deelname aan de Frankfurter Buchmesse wordt het best op de toegevoegde waarde geverifieerd. De Volksunie is voorstander van een meer objectieve en gereglementeerde boeken-top-10. De adviescommissie moet een grotere geloofwaardigheid krijgen.

De middelen mogen inderdaad niet worden toevertrouwd aan een fonds voor de letteren waarin de auteurs zelf de dienst uitmaken. De vraag rijst echter of de thans vigerende formule volledig aan de criteria van een verdelende rechtvaardigheid voldoet.

Het verzoekschrift dat de dichter en essayist, Hedwig Speliers, bij de Vlaamse Raad heeft ingediend, illustreert treffend de problematiek. Er is nauwelijks een verantwoording van de adviezen die de commissie voor de Letteren uitbrengt over de verdeling van beurzen en honoraria. Het is niet duidelijk op grond van welke literaire prestaties bepaalde leden van de commissie voor de Letteren aangesteld worden als scherp-rechters over het werk van dichters of essayisten. Het feit dat de leden van deze commissie voor een periode van zes lange jaren worden benoemd en ook herbenoemd, maakt dat continuering van een bepaalde subjectiviteit niet ondenkbaar is.

Zou het niet beter zijn wanneer het mandaat van de leden van de commissie voor de Letteren tot een korte, eenmalige periode zou worden beperkt ? Is het niet noodzakelijk

dat de commissie aan de Vlaamse Raad verslag uitbrengt van haar werkzaamheden ?

De Volksunie verlangt een uitbreiding van de criteria voor de opname in de schrijvers-lezingenlijst. Wij zijn voorstander van een volledig afzonderlijk uitgewerkt letterenbeleid, dit zowel qua kredieten als qua uitwerking.

Een brief van Herman de Coninck, hoofdredacteur van het Nieuwe Wereldtijdschrift, illustreert treffend de moeilijkheden waarmee het cultuurbeleid wordt geconfronteerd. Hoe verdeel je de nog altijd te beperkte middelen ter ondersteuning van kunstenaars en culturele initiatieven ? Op grond van welke criteria maak je een keuze ? Hoe beperk je te grote subjectiviteit ? Het letterenbeleid moet het ontstaan van literatuur bevorderen op basis van kwaliteit, niet als een verkapt vervangingsinkomen, maar wat zijn kwaliteitscriteria ?

Bij de bespreking van de beleidsbrief Letteren pleitte VU-Kamerlid Hugo Olaerts voor een volledig afzonderlijk uitgewerkt letterenbeleid

Olaerts

Het ontwerpdecreet *Leenvergoedingen* moet op een gepaste manier worden geamendeerd. De Volksunie steunt de promotie van de literatuur, en ook bijzonder de poëzie, de biografieën, de essays en andere kleine, maar daarom niet minder belangrijke genres. De auteursrechten via Sabam zijn voor kritiek vatbaar. Dit is een nationale materie, hoewel er toch een nauwe aansluiting is met het letterenbeleid.

Het moge dan waar zijn dat de kredieten voor de bevordering van de letterkunde de jongste jaren groter zijn geworden, wij staan nog altijd niet op dezelfde hoogte als Nederland. Dat is een vaststaand gegeven. De Vlaamse Gemeenschap heeft bovendien nog veel goed te maken ten aanzien van haar begaafde auteurs. Dat kunnen we duidelijk vaststellen. Als de Vlaamse auteurs in de Europese context gelijke kansen willen krijgen als de Nederlandse, dan moeten hun mogelijkheden in eigen land even groot zijn of evenwaardig. Er bestaat natuurlijk een hele filosofie over de middelen en de wijze waarop men die ter beschikking stelt. Wij zijn evenwel de mening toegedaan dat wij Nederland niet moeten naäpen. Uiteindelijk is dat geen goede remedie. Wij vragen ook de aandacht voor de jeugdliteratuur, de boekverzorging en de illustratie, waar u trouwens blijk van geeft in uw letterenbrief.

Sinds meer dan tien jaar wordt er in de Vlaamse Raad gewag gemaakt van een vaste boekenprijs. Volgens het verslag noemt de minister de vaste boekenprijs het enige middel om de boekhandel en dus ook een fijnmazig verdelingsnet van boeken te ondersteunen. Wie wacht dan eigenlijk nog op wie om eindelijk metterdaad werk te maken van de vaste boekenprijs? Ik richt me met plezier tot de heer Suykerbuyk om dat te realiseren. Ik denk ook aan de bedenkingen die hij gemaakt heeft op Europees vlak en naar de Taalunie

toe. Ik vond die bedenkingen erg prijzenswaardig en ik zou ze niet beter kunnen herhalen.

Nog een belangrijk punt is dat in dit letterenbeleid in aanzienlijke subsidies is voorzien voor de geschreven pers. Ik wil slechts één ding zeggen en in dit opzicht citeer ik professor Els De Bens: Het afglijden naar meer sensatie en roddel devalueert de journalistieke ethiek steeds meer. Niet alleen in Vlaanderen maar ook overal in Europa zijn er steeds meer incidenten in verband met de normen van het journalistiek fatsoen. Einde citaat.

Mijnheer de minister, ik heb het in mijn inleiding reeds aangehaald, voor wat hoort wat. Er moeten duidelijke afspraken moeten komen naar de journalistiek toe, ter compensatie van de milde giften.

Wij zullen ook elke vindingrijkheid prijzen die vernieuwde en herbronde dynamiek bezorgt aan de letteren via de bibliotheken, de scholen of elders. Want die dynamiek, die nieuwe begeestering is erg belangrijk. We kunnen dit niet genoeg benadrukken.

Mijnheer de minister, het zal u niet verwonderen dat ons verlanglijstje nog veel langer is. Ik meen dat het Revius was die zei dat woorden liggen te wachten op wat een ander er mee doet. In Vlaanderen gaat er nog altijd te veel talent verloren omdat er praktisch te weinig mogelijkheden en voorzieningen zijn. Er is jammer genoeg vaak nog meer ontmoediging dan aanmoediging. Het is hoog tijd voor nog meer orde op zaken.

Er is dus nog heel veel werk aan de letterenwinkel. Waar mogelijk zullen wij u hierbij steunen.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Dierickx.

De heer Dierickx (op de tribune): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in grote lijnen gaan wij akkoord met de beleidsnota. Vooral met het punt

waarin u het hebt over een behoorlijk sociaal en fiscaal statuut voor de kunstenaar. Ons standpunt ter zake is u bekend. Wij hopen dat u evenveel zal doen voor de auteurs als voor de coureurs.

Ik stel vast dat er niet alleen gesproken wordt over de letterkunde, maar ook over het literaire essay. Ik vermoed dat u ook het essay tout court bedoelt. Ik heb ook met plezier vastgesteld dat u iets wil doen in zake het vertaalbeleid. Met al ons romantisme, met ons taalromantisme, moeten wij toch vaststellen dat we tot een kleiner taalgebied behoren en dat we er alle belang bij hebben dat de ideeën die op onze bodem groeien worden vertaald in andere talen die weliswaar niet mooier zijn of prijzenswaardiger, maar die het voordeel hebben mondialer te zijn. Daarom meen ik dat we er goed aan doen dit onder ogen te zien en dat mensen die onze eigen produkten vloeiend kunnen vertalen onze dank verdienen.

Ik meen dat het bevorderen van het geschreven en het gedrukte woord op het ogenblik erg belangrijk is. Hier moeten we even teruggrijpen in de geschiedenis. Ten tijde van het Ancien Regime en kort daarna toen de republieken en democratieën uit de grond rezen, beschikten de machthebbers over het geschreven en het gedrukte woord. Maar zij die het met die machthebbers niet eens waren, konden eveneens en zonder al te grote moeilijkheden beschikken over het geschreven en het gedrukte woord. Het was voor een groep dit kritiek wilde uiten, niet zo erg moeilijk een vlugschrift te verspreiden. Wij zijn nu in een andere tijd beland. Nadat wij het geluk hebben gekend van de uitvinding van de radio en vervolgens van de televisie staan we in een totaal andere situatie. Opposanten konden vroeger een vlugschrift drukken, maar de oppositie van vandaag is niet in staat om naast het officiële televisiestation een televisiestation op haar maat op te richten. Het gevaar bestaat dus dat de

Dierickx

afstand tussen de machthebbers en de oppositie of de mensen die nieuwe ideeën naar voren willen brengen, die reeds groot is, nog zal toenemen. Daarom is het erg belangrijk dat er steun verleend wordt aan diegenen die het moeten zeggen met de pen of met de tekstverwerker.

Bij al hetgeen wat er hier wordt besproken, mogen wij het probleem van de democratie niet over het hoofd zien. De moderne media, behorende tot de zogenaamde beeldindustrie of beeldcultuur, zijn machtig. Laat ons dat niet verdoezelen. De televisie kan niet alleen de aandacht richten, zij kan ook de aandachtsvelden afbakenen. Ik zou zelfs durven stellen dat de televisie in staat is de vaderlanden af te bakenen, een ruimte van geborgenheid af te bakenen, een relatie te scheppen tussen niet enkel de politici en de bevolking, maar ook tussen de kunstenaars, de grappenmakers en de bevolking. Daardoor ontstaat een afgebakend aandachtsveld dat in de handen ligt van diegenen die de televisiestations beheren.

Zij kunnen beslissen welke debatten al of niet voor de televisie kunnen worden gevoerd. Ik zal een voorbeeld geven. Het heeft mij gestoord dat er jarenlang voor de Duitse televisie niet ernstig werd gediscussieerd over de Europese integratie. Bij de BBC en bij de Franse stations werd er daarentegen wel veel over gedebatteerd. Nu staat men in Duitsland voor het feit dat de Duitsers met vertraging wakker worden en dat nu een partij wordt opgericht die zich tegen het verdrag van Maastricht uitsprekt, daar waar het Duitse parlement bijna eenparig het verdrag heeft goedgekeurd. Dat is een belangrijk fenomeen. Bij ons bijvoorbeeld werd er voor de televisie nooit grondig gediscussieerd over de staatsvorming en zeker niet met de deelname van Franstaligen met simultaanvertaling, wat toch voor de hand lag wanneer men een operatie

van zulke omvang doorvoert. Waarom is dat niet gebeurd? Waarom mocht daarover niet worden gedebatteerd? Ik wil alleen zeggen dat televisie de aandachtsvelden kan bepalen en afbakenen. Wij moeten daarom niet alleen waakzaam zijn maar ook steun geven aan diegenen die alleen maar kunnen discussieren en ageren met het geschreven woord.

Mijnheer de minister, ik ben er over verheugd dat de commissie is ingegaan op mijn suggestie om niet alleen aan de tijdschriften te vragen aandacht te schenken aan onze letterkundigen, maar ook om radio en televisie te verzoeken aandacht te schenken aan het boek. Dit gebeurt regelmatig en op een boeiende manier op de Franse zenders. Dat is misschien de reden waarom er in Frankrijk veel meer wordt gelezen dan bij ons. Waarom niet het voorbeeld volgen van de Oostenrijkse televisie waar ook regelmatig theaterstukken worden gebracht nadat ze gedurende een aantal maanden in een theater hebben gelopen? In Antwerpen, Gent en elders voeren toneelgezelschappen theaterstukken op die de moeite waard zijn, niet alleen wat de inhoud maar ook wat de vertolking betreft. Ook dat kan een bijdrage zijn voor de verhoging van de bekendheid van de literatuur. Er wordt natuurlijk geopperd dat er niemand naar een theaterstuk op televisie kijkt. Waarom worden er voor de televisie alleen maar stukken opgevoerd in het dialect? Waarom moeten wij steeds die platvloerse humor brengen? Waarom kunnen wij de kijkers niets op een hoger niveau aanbieden? Wij moeten niet de vraag stellen wat de mensen graag zien maar wat hen op cultureel vlak hogerop kan tillen. U weet dat ik alles behalve een Vlaams nationalist ben maar toch wil ik zeggen dat men er moet voor waken om alleen maar aan te bieden wat de mensen graag zien. Het probleem is natuurlijk dat men in Vlaanderen gemakkelijk kan overschakelen naar andere zenders.

Mijnheer de minister, er zullen in de toekomst meer en meer mensen naar de pen grijpen. In l'Express werd er gewag gemaakt van een groot aantal manuscripten dat naar de Franse uitgever wordt verzonden. De conclusie van het artikel luidde: Français, Françaises, écrivez moins, lisez davantage. Dat probleem zullen wij ook kennen. In onze overgecompliceerde wereld, waar de vereenzaming dreigt, zullen steeds meer mensen zich terugtrekken, zich buigen over een vel papier en schrijven en schrijven.

Wij moeten aanvaarden dat er in onze maatschappij, waarin het individu over zoveel gekozen of opgedrongen vrije tijd beschikt, niet alleen de behoefte bestaat om van kunst te genieten, maar ook om eraan deel te nemen, op een geslaagde of minder geslaagde manier. Het steunen van de auteurs is niet alleen een culturele opdracht, het heeft ook een sociaal-psychologische dimensie.

Schrijven en lezen is verrijkend en is bovendien niet schadelijk. Het uitbreiden van de industriële sector kan veel nefaste aspecten hebben, maar het ontwikkelen van het artistieke en culturele leven is zeker gewettigd en goed voor ons en voor de generatie na ons. Wij moeten dat in alle eerlijkheid kunnen toegeven. Wij kunnen geen beton blijven gieten. Ons land is al lelijk. Wij kunnen niet verdergaan met industrialiseren om te industrialiseren, met produceren om te produceren en te exporteren. Wij zitten in het slop. Wij moeten in andere termen gaan denken over de creatie van welvaart en geld.

Dit is de permanente boodschap van de groene beweging. Wij menen dat wij een andere visie moeten ontwikkelen op de rijkdom van de gezinnen en van de naties dan degene die ons werd voorgesteld in de negentiende eeuw. Wij moeten in een andere richting gaan. Kunst en cultuur vormen een fractie van de diensteneconomie die verder moet worden ontwikkeld. Die is minder vernietigend voor de natuur, het cultuurpatrimo-

Dierickx

nium, de werkgelegenheid enzovoort, dan de industriële. Zij is bovendien niet delokaliseerbaar, maar daarover valt nog veel te zeggen.

Mijnheer de minister, ik zal besluiten met enkele beschouwingen over onze taal, onze spelling. De taal is een instrument. Wij kunnen tot dit instrument een bepaalde relatie hebben. Sommigen hebben met dit instrument een amoureuze relatie. Ik heb tot de taal een conflictuele relatie. Ik worstel met de taal. Onze taal heeft, zoals andere talen, een aantal moeilijkheden, maar ik meen toch dat onze taal minder moeilijk aan te leren is dan bepaalde andere talen. Ik denk bijvoorbeeld in het Duits, aan het gebruik van hoofdletters, aan de naamvallen. Ik pleit voor het behoud van onze taal als een element van het cultuurpatrimonium. De groenen zijn voor het behoud van het cultuurpatrimonium. Laten wij omzichtig tewerk gaan wanneer sommigen ons voorstellen dit patrimonium aan te passen, te wijzigen, te moderniseren. Moeilijkheden behoren tot een taal. Een taal is gegroeid op een spontane wijze. Hoe meer bepaalde woorden gebruikt worden, hoe meer ze de neiging vertonen om regelmatige woorden te worden. Wij moeten daarmee leven.

In de universiteiten is er een faculteit filosofie en letteren. Het bestuderen van een taal en van de eigen taal vergt steeds een inspanning, een quasi filosofische inspanning. Er wordt een denkinspanning gevraagd. Als wij morgen bijvoorbeeld "hij bepaalt" en "het is bepaald" op dezelfde wijze schrijven, moeten de leerlingen het onderscheid niet meer maken tussen de tegenwoordige tijd en het verleden deelwoord.

Ik vind het belangrijk dat kinderen, vooral zij die maar één taal leren, nadenken over de taal en over zinsconstructie, en niet alleen, zoals de trend tegenwoordig is, vertrouwen op de computer. De computer zal wel helpen om de spellingsfouten uit

een tekst te halen. Wij moeten ervan uitgaan dat de jonge mensen in de school leren nadenken. In onze maatschappij heerst immers de tendens steeds minder na te denken en steeds minder kritisch na te denken. Wanneer men kritisch nadenkt, geraakt men in deze samenleving vaak geïsoleerd. Wij hebben in België niet de cultus van het kritisch denken en het appreciëren van het kritisch nadenken. Ik ben geen voorstander van aanpassingen als enige bedoeling hebben het onszelf gemakkelijk te maken. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, er zijn hier al zoveel wijze woorden gesproken over letteren en het woordgebruik dat ik mij zal beperken tot enkele aanvullende punten.

Mijnheer de minister, het is goed voor de geloofwaardigheid dat vanuit verschillende fracties van de meerderheid en de oppositie is onderstreept hoe belangrijk het is dat u van de letteren een beleidsprioriteit hebt gemaakt. Het maakt des te meer indruk als ook andere fracties dan de uwe dezelfde mening zijn toegedaan. Ik kan mij daar alleen maar bij aansluiten en zeggen dat het ons verheugt dat hier prioritaire beleidsaandacht naartoe gaat en dat er daarover, voor de eerste keer in twintig jaar culturele autonomie, in de Vlaamse Raad een openbaar debat gevoerd wordt.

Ik heb enkele opmerkingen. Wij zullen in deze Vlaamse Raad de belangrijkste uitgangspunten in uw beleidsbrief Letteren steunen. Ik kondig nu reeds aan dat er een motie van aanbeveling zal worden ingediend.

Uw belangrijkste uitgangspunten zijn : de nadruk op de culturele relevantie van het boek en op het belang van de leescultuur. U wijst in uw beleidsbrief terecht op een dubbel spoor. Het gaat hier niet alleen om het bevorderen van de literatuur.

Het gaat over een breed letterenbeleid. Het is ook belangrijk voor ogen te houden vanuit de culturele invalshoek dat ook het bevorderen van de moeilijker genres zoals essays en poëzie prioritaire aandacht moet krijgen.

Het gaat niet alleen over het feit dat er meer moet worden gelezen – en het is belangrijk dat we niet worden verpletterd door de beeldcultuur – maar het gaat ook over de kwaliteit van wat er wordt gelezen. Daarom acht ik het goed dat er ook aandacht wordt besteed aan literatuurbeleid.

Mijnheer de minister, u verwijst in uw beleidsbrief naar het grote onderzoek over het lees-, leen- en koopgedrag van de Vlaming en in de commissie hebben we het ook gehad over een aantal evidenties, die wellicht uit het onderzoek zullen blijken van zodra men overgaat tot het voorstellen van beleidsmaatregelen. Ik denk bijvoorbeeld aan de wisselwerking die er moet bestaan tussen leesen beeldcultuur of aan de impact van televisieprogramma's.

U hebt terecht opgemerkt dat de BRTN nogal wat aandacht besteedt aan het lezen en literaire programma's uitzendt. Die worden echter weggedrukt op onmogelijke uren en blijven omgeven door een wat elitair vleugje, en zijn dus gericht op een elite, misschien niet de financiële, maar alleszins tot wat ik zou noemen de high brow.

Uit dit soort van beeldvorming moeten we geraken. Franse en Nederlandse programma's op televisie be-wijzen al lang wat de enorme impact is van een populair, kwalitatief hoogstaand boekenprogramma. Er ontstaan zelfs maatschappelijke debatten naar aanleiding van een debat in een boekenprogramma. In een goed boek worden namelijk ook meningen verkondigd over iets anders dan alleen literatuur.

Het staat buiten kijf dat de audio-visuele media dit soort van programma's moeten brengen op een meer

Van Peel

aantrekkelijk uur en op een veel duidelijker en meer populaire manier. Anders zullen we nog lang spreken over allerlei campagnes voor leesbevordering. Het meest voor de hand liggende middel, dat in het buitenland zijn verdienste heeft bewezen, laten we momenteel nog te veel ongebruikt.

Ik wil hiervoor dan ook uw bijzondere aandacht vragen. U bent tenslotte ook de voogdijminister van de BRTN.

Wat de vaste boekenprijs betreft, is hier het meeste al gezegd. Ik ben het volledig eens met wat collega Leo Peeters hierover naar voren heeft gebracht.

Ik wil de leden van de VLD wijzen op een contradictie. Het gaat niet alleen over een fijnmazig distributienet voor boeken en de boekhandel. Het gaat in eerste instantie om het tegengaan van de verschraling van het aanbod, wat zich ongetwijfeld zal voortzetten als uitgevers en boekhandelaars niet worden gestimuleerd om ook het moeilijkere en minder verkoopbare boek aan te bieden.

De contradictie schuilt erin dat in het Europees debat de heer Dewael gloedvolle pleidooien hield voor een bepaalde vorm van bescherming van de Europese cultuurproductie in de audio-visuele sector en het standpunt innam dat als alleen de markt en de marktwetten bepalen wat door wie wordt gemaakt het aanbod hierdoor verschralt, ook in de audio-visuele sector. In de discussie over een vaste boekenprijs geldt net hetzelfde.

Het is wel degelijk heel verantwoord dat de overheid hieraan met de grootst mogelijke kracht werkt. Zoals vele andere leden wil ik u daarin steunen en betreur ik het dat het blijkbaar erg moeilijk blijkt te zijn om op federaal en Europees vlak een grote doorbraak te boeken.

Mijn voorlaatste opmerking betreft

de werking van de adviescommissie voor letteren, en ook hierover is nogal wat gezegd.

Mijn fractie is een grote voorstander van de volstrekte depolitisering van deze commissie, wat trouwens ook door verschillende auteurs wordt gevraagd. Het is belangrijk dat deze adviescommissie pluralistisch is. Pluralisme dient hier, zoals in andere cultuuruitingen, te slaan op het feit dat in die commissie diverse literaire stromingen, genres en visies op letteren en literatuur zijn vertegenwoordigd. Dat is het reële pluralisme terwijl het politieke pluralisme niet relevant mag zijn.

Ik verwijs naar het advies van de informele raad voor het cultuurbeleid met betrekking tot de kwaliteitscriteria in de kunst. Daarin wordt heel uitdrukkelijk aangedrongen op deze vorm van pluralisme en het verlaten van de norm van een politiek doseringspluralisme.

Mijnheer de minister, er werd hier vaak verwezen naar Nederland. Sommigen meer en anderen minder kijken vol bewondering naar het grote Nederlandse voorbeeld. Ook in dit verband ben ik eerder een voorstander van uw stelling. U benadrukte bij de bespreking van de begroting dat bijvoorbeeld het Nederlandse Productie- en Vertalingenfonds weliswaar een jaarlijks krediet heeft van 48 miljoen maar dat daarvan 17 miljoen moet worden gebruikt voor de werking van dit fonds. Laten we dit in ogenschouw nemen vooraleer we de manier waarop in Nederland met letteren en subsidiëring wordt omgesprongen al te snel als het grote voorbeeld beschouwen.

Laatste opmerking. U pleit voor een grootschalig internationaal vertalingsprogramma. Ik steun dit volkomen en vraag grote aandacht voor de promotie van de Nederlandse literatuur, en dus ook de vertaling naar andere talen.

In de commissie zouden we even tijd moeten maken voor de evaluatie van

de Frankfurter Buchmesse, niet zozeer in verband met de vraag of de stands goed waren opgebouwd en of de juiste activiteiten waren opgenomen in het programma maar vooral in verband met de cruciale vraag of de aanwezigheid op dit soort van internationale boekenbeurzen en letterenmanifestaties in de toekomst moet worden verzekerd en of er andere middelen zijn om onze Nederlandse literatuur internationaal te promoten.

Tot slot alleen nog mijn felicitaties met deze belangrijke aandacht voor het letterenbeleid. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (*op de tribune*) : Voorzitter, mijnheer de minister, collega's, er is bij dit debat uiteraard veel gesproken over het letterenbeleid.

Ik zal op dit onderwerp niet verder ingaan, en eerder over taalbeleid spreken. Ik heb nog steeds een gevoel van schaamte en woede als ik bij interviews een deel van onze gemeenschap, mijn volk, stuntelig, gebrekkig en woord-arm hoor antwoorden op de gestelde vragen. Dan rijst bij mij de woede, en stel ik me de vraag of dit nu het resultaat is van ons onderwijs, vanaf de kleuterschool tot het hoger onderwijs. We mogen natuurlijk niet veralgemenen, aangezien sommigen ook over een grote taalvlotheid beschikken. Men kan echter niet ontkennen dat wij nog steeds een zeer grote achterstand hebben wanneer we in het openbaar, of buiten de familiekring moeten spreken. Als ik de taalvaardigheid van anderstaligen hoor . . . (*Onderbreking door de heer J. Ulburghs*)

Het feit dat iedereen op ongeveer dezelfde wijze met elkaar kan praten, bevordert de communicatie, de ontvoogding en de gelijkheid. Wie namelijk niet goed het woord kan voeren, stuntelig is of een arme

Van Grembergen

woordenschat heeft, is benadeeld bij de verdediging van zichzelf. (*Onderbreking door de heer J. Ulburghs*)

Ik betreur onze grote achterstand ter zake. Zoals anderen van mijn generatie, behoor ik tot wat men die fervente ABN-kernen noemde. Wij waren afkomstig van het landelijke Vlaanderen en kenden enkel het dialect. Toen wij in het secundair onderwijs terecht kwamen, hadden wij echter één grote ambitie ; namelijk het ons meester maken van onze taal, het tot ons bezit maken van de rijkdom van de taal en het zich verzetten tegen het minderwaardigheidsgevoel dat aan het Nederlands verbonden was, want het was toen gebruikelijk het Nederlands of het Vlaams te beschouwen als een taal die men niet diende te gebruiken binnen een beschaafde kring. Wij beschouwden het algemeen beschaafd Nederlands als onze taal, en koesterden en spraken deze taal met liefde, niet als ijdeltuigen met de plechtigheid van de Hollandse klanken, maar met de genegenheid van onze klanken. Dat was de diepe koestering van ons allen. Ik ben niet beschaamd te zeggen dat die genegenheid voor onze taal, en die ambitie voor ons taalgebruik mij steeds zijn bijgebleven. Ik heb zeker geen minachting voor een dialect, want ik beschouw dialecten als voedingsbodems die behoren tot de rijke fauna van wat er binnen een bepaald taalgebied leeft. Ik heb dus zeker geen superioriteitsgevoel ten opzichte van het dialect, maar zeg enkel dat die koestering voor het algemeen Nederlands op dit ogenblik niet of weinig bestaat, en in het onderwijs haast niet meer wordt bijgebracht. Taal is louter een middel van communicatie geworden, en er worden al te gemakkelijk vreemde woorden overgenomen. Ik mis die voeling met de eigen taal, die verbondenheid met de eigen wortels, de trots op het eigen taalgebied. Ik betreur dat het taalbeleid op dit vlak tekortschiet.

Taalbeleid is niet alleen boeken aan-

bevelen, literatoren en dichters aanbevelen. Taalbeleid is ook de zorg voor de taal overdragen. Ik ben de heer Dierickx dankbaar voor de vergelijking die hij heeft gemaakt met het erfgoed.

Heel het debat over de Groene Hoofdstructuur heeft in essentie te maken met ons landschappelijk erfgoed, met onze waardevolle natuurgebieden. Zo groeit ook de belangstelling voor ons stedelijk patrimonium. Het belang van de jaarlijkse dag voor monumenten en landschappen is niet te onderschatten. De talrijke opkomst en de wijze waarop het publiek de gebouwen binnentreedt, wijst duidelijk op de belangstelling.

Helaas hebben we geen dag waarop de mensen hun eigen taal kunnen binnentreden. Nochtans is de taal ons eerste eigen huis. Taal is de woning waarin we kunnen rondlopen, rondkuieren, samen gezellig bij elkaar zijn.

Ik doe niets af aan de belangrijk opmerkingen die de vorige sprekers hier gemaakt hebben, maar mijn pleidooi slaat meer op de spirit, de filosofie, de innerlijkheid, allemaal zaken die met taal te maken hebben. Mijnheer de minister, ik zou u dankbaar zijn mocht u hierover eens een gesprek willen voeren met uw collega van Onderwijs.

Taal is ontvoogding, werkt bevrijdend, bevordert de bewustmaking. Taal is mens-zijn. Wie zijn taal onvoldoende kent, is minder mens, kan zich minder goed verdedigen.

Ik denk, dus ik besta, zei de filosoof Descartes. Ik zeg : wie een taal heeft, bestaat. Wie een taal heeft, is mondig. Wie geen taal heeft, bestaat niet.

De heer M. Maertens : Mijnheer Van Grembergen, is het dan ook geen tijd dat we ons Nederlands als bestuurstaal aanpassen aan het moderne Nederlands ? Op vele van onze teksten kunnen we toch niet fier

zijn ? Wat u hier vertelt, mijnheer Van Grembergen, is een prachtig verhaal dat we al lang kennen, maar het zal weinig aan de realiteit van ons dagelijks werk veranderen. Het is hoog tijd dat we voor onze eigen deur veggen, ook in dit gebouw. Het ogenblik is gekomen om onze taalmeesters wat meer armslag te geven. Vele van onze documenten laten op taalgebied veel te wensen over !

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Maertens, ik heb met uw opmerking geen enkel probleem. Het kan zelfs de conclusie zijn van wat ik kom te zeggen. Ik zal uw voorstel zelfs steunen als het wordt uitgevoerd. Ik heb er zelfs niets op tegen dat er straks een voorstel van resolutie wordt ingediend waarin gevraagd zou worden om voor eigen deur te veggen.

Waar het mij om te doen is, is die onverschilligheid tegenover onze eigen taal. Zoals de groenen de onverschilligheid tegenover het milieu hebben willen doorbreken, zo wil ik de onverschilligheid tegenover de taal doorbreken en daarvoor zal het uiteraard nodig zijn voor eigen deur te veggen.

In verband met de taalwijzigingen waar de jongste tijd veel over wordt gesproken, pleit ik ervoor, net zoals de heer Dierickx overigens, dat de taal niet loskomt van het erfgoed. Een taal is geen fiets. Bij een fiets kan een onderdeel vervangen door een ander opdat hij wat moderner zou ogen. Een taal leent zich daar niet toe. Een taal moet haar verbondenheid met het erfgoed van de taal voortdurend kunnen bewijzen. We moeten in de woorden de oorsprong van de taal kunnen herkennen, wat niet wil zeggen dat uniformiteit niet wenselijk is, dat er geen einde moet komen aan de dubbele spelling die we nu al sedert ongeveer veertig jaar kennen. Uniformiteit en vaste regels zijn wenselijk, maar de afstamming van de woorden moet nog duidelijk zijn. Mijnheer de minister, zoals velen zal ik nooit de mooie zachte

Van Grembergen

klanken vergeten van de eerste Nederlandse zin die aan het perkament werd toevertrouwd : "Hebban olla vogala nestas hagunnan". Sommigen denken dat Nederlands een harde taal is zoals het Duits, maar dat is niet zo. Nederlands klinkt welluidend en zacht en die eerste Nederlandse zin bewijst dat. In heel de evolutie van de taal moet de eigen identiteit blijven blijken.

Mijn pleidooi is er een voor zorg voor de eigen taal, voor respect voor de oorsprong van de taal en ook om zelf zorgvuldig met die taal om te gaan en het steeds beter te doen. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, wij hebben er goed aan gedaan om bij de vorige plenaire vergadering van de Vlaamse Raad te beslissen om het debat over de beleidsbrief Letteren uit te stellen om uitvoerig te kunnen ingaan op deze materie.

Ik dank alle sprekers die een bijdrage hebben geleverd aan het hoogstaand debat van deze voormiddag. Hieruit is gebleken dat er nieuwe elementen zijn toegevoegd aan de beleidsbrief na de bespreking en de hoorzitting in de commissie voor Cultuur van de Vlaamse Raad. Dit zal de opdracht van de minister vergemakkelijken omdat sommige aspecten van de resolutie die is uitgewerkt, belangrijk zullen zijn voor het uitvoeren van het beleid.

De heer Demeulenaere vindt het jammer dat de beleidsbrief niet concreter is, dat er te algemene begrippen worden geponeerd. Een minister die het ernstig meent met het parlement, moet trachten een aantal krachtlijnen aan te geven, die door het parlement moeten worden aangevuld. Hieruit ontstaan nieuwe krachtlijnen en prioriteiten. Men

zou de minister anders immers kunnen verwijten dat zijn beleid reeds vastligt en dat hij hieromtrent reeds vooringenomen is, wat de waarde van een dergelijk debat allerminst zou ten goede komen.

Het verheugt mij dat het Vlaams parlement vandaag – de heer Van Peel heeft er terecht op gewezen dat dit de eerste keer is sedert de culturele autonomie van 1970 – een bespreking besteedt aan een globaal letteren- en boekbeleid. Ik hoop dat men bij de eerstvolgende vergadering met een zo groot mogelijke eenstemmigheid de acht aanbevelingen die door de commissie voor Cultuur werden geformuleerd, zal goedkeuren.

Ik dank de verslaggever, de heer De Bremaeker, en de heer Hostekint die dit verslag mondeling heeft uitgebracht.

Ik dank de voorzitter en de leden van de commissie, alsook de verschillende vertegenwoordigers van het boekenvak – de auteurs, de uitgevers en de openbare bibliotheken – die via een hoorzitting in belangrijke mate hebben bijgedragen tot een interessante gedachtenwisseling, maar vooral tot belangrijke conclusies en aanbevelingen.

Ik maak tevens van de gelegenheid gebruik om alle geledingen van de boekensector te danken voor de bestendige dialoog die ik met hen kan en mag voeren.

Onlangs nog, bij de bespreking van de begroting van 1994, heb ik benadrukt hoe belangrijk het boek, het letterenbeleid en de bevordering van de leescultuur zijn voor de kwaliteit van onze samenleving. Het letterenbeleid is daarom voor mij steeds van prioritair belang geweest. Via de indiening van een beleidsbrief over deze belangrijke deelsector van het cultuurbeleid, heb ik de Vlaamse Raad uitgenodigd tot een fundamenteel debat.

Er bestaat immers een groot oneven-

wicht – dit werd vandaag trouwens meermaals beklemtoond – tussen onze aandacht voor de beeldcultuur, enerzijds en voor de leescultuur, anderzijds ; tussen onze obsessie voor de elektronische media en de veel geringere belangstelling voor het oudste medium van kennisoverdracht, namelijk het boek. Ook budgettair heb ik de letteren het kleine broertje van de cultuur genoemd. Er werd echter een spectaculaire inhaaloperatie doorgevoerd, vermits het letterenbudget werd verhoogd met meer dan 40 percent sedert ik verantwoordelijk ben voor het departement Cultuur.

Ten slotte wil ik kort ingaan op de acht aanbevelingen van de commissie. Ik zal tegelijkertijd trachten de vragen te beantwoorden en in te gaan op de opmerkingen en suggesties die tijdens het debat naar voren zijn gekomen. Daarbij zal ik wellicht sommige punten ten overvloede beklemtonen maar zoals Multatuli zei is de herhaling de zuurdesem van elk apostolaat.

De eerste aanbeveling handelt over de promotie van de boek- en leescultuur in het algemeen. Zoals opgemerkt tijdens de hoorzitting voor de commissie, interpreteer ik het medium boek daarbij zeer ruim, tot buiten het strikt literaire. Dit komt in de beleidsbrief tevens duidelijk tot uiting. Ook het lezen van niet-literaire teksten, van kranten en weekbladen, moet worden bevorderd. Ook de illustratoren van onze zeer goed florierende en hoog gekwalificeerde kinder- en jeugdliteratuur, die terecht internationaal wordt geprezen en prijzen wegkaapt, verdienen bij komende ondersteuning.

Mijn campagne voor leesbevordering is dan ook gericht op het bevorderen van het lezen in het algemeen en in het bijzonder op het lezen door de kinderen en de jongeren.

De samenwerking met het departement Onderwijs is daarbij van ontzettend groot belang. De heer Van Grembergen heeft er terecht op ge-

Weckx

wezen dat ik dit onderwerp opnieuw ter sprake moet brengen bij de minister van Onderwijs. Er zijn op dit ogenblik reeds voortdurend contacten tussen de medewerkers van beide ministers. Ik zal echter opnieuw met Luc Van den Bossche rond de tafel gaan zitten om na te gaan of er nog meer concrete maatregelen kunnen worden genomen.

Het onderwijs heeft de voorbije decennia — vooral het laatste decennium — te veel de nadruk gelegd op technologie, computer en informatica.

Bij de vorming en de navorming van de leraars moet meer belang worden gehecht aan het gebruik van de taal, ongeacht het vak dat zij doceren of zullen doceren. Niet alleen de leraars Nederlands moeten aandacht hebben voor de taal. Alle leden van het onderwijzend personeel kunnen een fundamentele rol spelen in het stimuleren van de taal, ook als zij wetenschappelijke vakken onderwijzen.

Dit wordt uitdrukkelijk vermeld in de eerste aanbeveling, naast de bijdrage van de audiovisuele media.

Ik heb in oktober 1992 een vergadering bijgewoond van de 38 landen die toen deel uitmaakten van de Raad van Europa. Jack Lang was toen nog minister van Cultuur in Frankrijk. Verscheidene vertegenwoordigers van het merendeel van deze landen waren van oordeel dat de tegenstelling tussen beeldcultuur, enerzijds en taal en leesbevordering, anderzijds moest worden weggenomen. De beeldcultuur moet ervan worden overtuigd dat zij een belangrijke steun kan geven aan de taal- en leescultuur. Wij zullen hiervoor nog verdere stappen moeten ondernemen. Tijdens het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie hebben wij op de verschillende raden van de ministers van Cultuur er onder meer naar aanleiding van de vaste boekenprijs op gewezen dat het

artikel 128 van het verdrag van Maastricht belangrijke principes poneert, maar dat het een grote uitdaging is voor de raad van ministers van de Europese Unie om inhoud te geven aan dit artikel.

Europa moet afstappen van een zuiver economisch marktbeleid. De raad van ministers van Cultuur moet het beslissende sein geven dat er een aantal goederen zijn — het boek, de film, de video, de elektronische media in het algemeen — die niet zuiver markteconomisch mogen worden benaderd. In de richtlijnen moeten dan mogelijkheden worden geboden om aan de ministers van Cultuur van de lidstaten uitzonderingen toe te staan en marktcorrigerend op te treden, ook en via de weg van de toelagen en van het creëren van fondsen.

Het verheugt mij dan ook dat zowel de openbare- als de privé-omroep hun medewerking aan de campagne voor leesbevordering hebben toegezegd en reeds bij de lancering ervan een extra inspanning hebben geleverd.

Intussen werd een overleggroep die concrete voorstellen voor de televisie zal uitwerken opgestart tussen de BRTN en mijn administratie. Ik blijf er op aandringen dat Ziggurat, waarin het vroegere Wie schrijft die blijft eigenlijk is geïntegreerd, op een menselijker uur zou worden uitgezonden. De BRTN-leiding heeft onlangs toegezegd hiervoor een oplossing te zullen zoeken, weliswaar in de richting van een herhaling op een vroeger tijdstip. Toch is dit de eerste stap in de richting van een doorbraak. Ik blijf immers reeds twee jaar lang op dit belangrijk probleem terugkomen. Deze prioriteit voor de leescultuur moet leiden tot een verdere verhoging van het budget Letteren. Ik zal mij daarvoor blijven inzetten.

De tweede aanbeveling handelt over de promotie van onze literatuur in het buitenland en de vertaling ervan. Ik zal niet te veel ingaan op statistie-

ken, maar uit het meest recente overzicht van 1993 blijkt dat wij alleen al voor wat het Duits betreft — het is duidelijk dat de Frankfurter Buchmesse daar iets mee te maken heeft — 29 titels hebben vertaald. Het gaat meer bepaald om 23 titels en 6 bloemlezingen. Dit is een bijzonder grote inspanning geweest. Ik heb ook eens een overzicht opgevraagd van wat er aan vertalingen is gerealiseerd in de periode 1990-1993. In 1990 werd immers de samenwerking met Nederland via het Fonds voor Vertalingen gestopt en ging ieder zijn eigen weg. Van 1990 tot 1993 werden 142 titels en 8 bloemlezingen in verschillende talen vertaald. Mijn departement heeft voortdurend contact met het Fonds voor Vertalingen in Nederland, zij waren trouwens samen aanwezig op de Frankfurter Buchmesse. Er is dus nog steeds samenwerking. Voor de Nederlandstalige literatuur in Vlaanderen is het aantal vertalingen bijna verdubbeld in vergelijking met de periode voor 1990. De heer Van Peel heeft terecht verwezen naar wat ik bij de bespreking van de begroting naar voren heb gebracht, namelijk dat we niet altijd moeten zweren bij de Nederlandse modellen. Ik heb toen de exacte cijfers gegeven van de middelen van het Nederlandse Fonds voor Vertalingen voor 1993. Hierbij was duidelijk dat meer dan 40 percent van die middelen werd gebruikt voor overheadkosten en dat slechts zo'n 60 percent van de middelen in reële vertalingen werd geïnvesteerd. Bij een volgende gelegenheid wil ik daar graag verder op ingaan. Vele van onze auteurs zijn te naïef als zij het Nederlandse model als het goede model voorstellen. Er moet wel meer integratie van beleid zijn. Het is echter niet noodzakelijk om daarvoor een integratie van structuren door te voeren. Er zijn het laatste jaar afspraken geweest en ik ben inderdaad heftig van leer getrokken toen er voor een initiatief van de Franse staat uitsluitend contact werd opgenomen met Nederlandse auteurs. Deze Nederlandse

Weckx

auteurs traden ook op in Wallonië en Brussel onder het mom van een Frans initiatief. Wij kunnen dit in de samenwerking met Nederland nooit aanvaarden. De Nederlanders waren wat geschrokken van deze reactie, maar ik heb intussen de gelegenheid gehad om deze zaak verder te bespreken met mijn Nederlandse collega, mevrouw D'Ancona, en met de Nederlandse ambassadeur in België. Men gaf toen wel toe dat men te vlug van stapel is gelopen en dat men daar in het kader van een goede samenwerking in de toekomst beter op zou letten.

De heer H. Suykerbuyk : U zal het met mij eens zijn dat er een verschil bestaat tussen zweren bij alles wat in Nederland gebeurt en een reële Vlaams-Nederlandse samenwerking.

Minister H. Weckx : Dat heb ik ook gezegd.

De heer H. Suykerbuyk : In verband met het vertaalbeleid betekent dit dat u de mogelijkheid tot samenwerking zoals die bestond ten tijde van de Stichting voor de Vertalingen afwijst.

Minister H. Weckx : Mijnheer Suykerbuyk, ik wens daar verder overleg over te plegen. Ik zeg enkel dat het niet noodzakelijk is dat men tot één uitvoerende structuur komt om een geïntegreerd beleid te voeren in Vlaanderen en Nederland. Wij moeten afwegen wat de meest geëigende structuur is. Ik wou enkel waarschuwen voor bepaalde Nederlandse modellen waarvoor sommige Vlaamse auteurs pleiten zonder ze blijkbaar voldoende te kennen. Ik geloof dat ik in de Taalunie reeds heb bewezen dat ik iemand ben die wil samenwerken met de Nederlandse beleidsverantwoordelijken. Ik wil de samenwerking zelfs sterker maken dan ze in het verleden is geweest.

Voor een relatief klein taalgebied als het onze is de promotie van onze literatuur in het buitenland en de

vertaling ervan van bijzonder groot belang. Onze aanwezigheid, samen met Nederland, als Scherpunt op de Frankfurter Buchmesse heeft bewezen dat wij dit aankunnen en dat een dergelijk beleid resultaten oplevert. Zoëven heeft een collega geopperd dat wij in de commissie voor Cultuur de kans moeten krijgen om aan de hand van een evaluatiebundel over de Frankfurter Buchmesse in alle openheid een evaluatiegesprek te voeren. Het zou jammer zijn als de inspanning die wij in 1993 ter gelegenheid van de Buchmesse hebben geleverd verloren zou gaan. Ik zal de promotie van onze literatuur in het Duitse taalgebied dan ook in 1994 extra blijven ondersteunen, zij het met minder middelen dan die voor de Frankfurter Buchmesse zelf. Dit is immers niet elk jaar mogelijk. Uiteraard worden ook de andere taalgebieden niet verwaarloosd. Zo moet er een bijzondere inspanning worden gedaan voor het Engelse taalgebied dat vrij moeilijk toegankelijk is. Wat de vertalingen betreft mogen onze inspanningen gezien worden. Ik wees er zojuist nog op dat we in Vlaanderen meer overheidsmiddelen aan de vertalingen zelf besteden dan in Nederland, waar relatief gezien meer geld gaat naar de omkadering van het vertalingenbeleid. Dit betekent zeker niet dat ik afkerig ben van een meer geïntegreerde samenwerking met Nederland. Met 21 miljoen Nederlandstaligen staan we immers ongetwijfeld sterker in Europa, hoewel dit wel eens op onbegrip stuit van de grotere en meer nationalistisch denkende landen.

Ten derde is een behoorlijk sociaal en fiscaal statuut reeds een oude wens van alle kunstenaars en van de auteurs in het bijzonder. Ik heb daarover reeds meermaals de bevoegde federale ministers aangepord. Onlangs heb ik nogmaals voorgesteld om hierover een structureel overleg op het niveau van de ministers op gang te brengen. Dit thema kwam ook reeds ter sprake in de gesprekken met mijn collega van

de Franse Gemeenschap, minister Eric Tomas. Ik hoop samen met hem met meer kracht bij de federale regering te kunnen aandringen op concrete maatregelen. Ik zal mijn inspanningen op dit vlak verder zetten, ook al moeten wij soms tot de ontmoediging toe op dezelfde spijker blijven hameren.

De vierde aanbeveling handelt over de vaste boekenprijs.

Mijnheer Demeulenaere, ik wil niet in herhaling vallen, maar ik betreur het bijzonder dat ik u op dit punt nog geen concreet eindresultaat kan voorleggen. U weet echter ook dat de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap op dat vlak bijzonder beperkt zijn.

Wij ijveren op dit ogenblik op drie niveaus voor de vaste boekenprijs.

Ten eerste, trachten wij in overleg met de andere gemeenschappen en de federale regering de behandeling van het wetsvoorstel van de heer Suykerbuyk te deblokken.

De federale regering steekt zich duidelijk weg achter een advies van de Europese Commissie, die een nogal vrij negatief antwoord heeft verstrekt op de vraag, die minister Wathélet op ons verzoek heeft gesteld. Deze zaak dateert echter van vóór het van kracht worden van het verdrag van Maastricht op 1 november jongstleden.

Ten tweede, is in de Nederlandse Taalunie een gemengde werkgroep opgericht om concrete voorstellen voor een regeling tussen Nederland en Vlaanderen uit te werken. We hebben aan de leden van de werkgroep gezegd dat ze in afwachting van een Europese of federale wetgeving even goed voorstellen van privaatrechterlijke aard mogen formuleren.

Ten derde, en niet in het minst, zijn wij erin geslaagd om in de Europese Unie de impasse te doorbreken die reeds sinds 1985 over dit punt bestaat. De Raad van ministers van

Weckx

Cultuur heeft onder het Belgisch voorzitterschap Cultuurcommissaris Pinheiro belast met het formuleren binnen de zes maanden, dus tijdens het Griekse voorzitterschap, van concrete, pragmatische voorstellen voor een vaste boekenprijs binnen grensoverschrijdende taalgebieden in Europa.

Collega's, ook met de vijfde aanbeveling van de commissie ben ik het volkomen eens ; deze aanbeveling dringt aan op de ondersteuning van cultureel waardevolle minderheidsgenres. Ik doe dit reeds via de werkbeurzen voor auteurs en zal dit vanaf 1994 nog beter kunnen realiseren via een krediet voor produktieondersteuning waardoor de uitgevers van bij de bron kunnen worden geholpen voor risicovolle kwaliteitsuitgaven als poëzie, essays en biografieën.

Het is niet de eerste maal dat in een debat over cultuur de samenwerking met Nederland aan bod komt. Zoals gevraagd in uw zesde aanbeveling zal worden gestreefd naar een maximaal op elkaar afstemmen van het Vlaamse en het Nederlandse beleid, vooral dan inzake werkbeurzen.

De jongste twee jaren werd reeds heel wat vooruitgang geboekt op dit vlak. In 1994 wordt een volgende stap gezet niet alleen door het budget, dat bij mijn aankomst op het kabinet slechts 9 miljoen frank bedroeg, te verhogen van 15 naar 18 miljoen frank, maar ook door het invoeren van een inkomensgrens. Hierbij zal ook een veel striktere timing worden gerespecteerd dan in het verleden.

Naast de vaste boekenprijs is de leenvergoeding een instrument van het letterenbeleid dat sinds vele jaren op het verlanglijstje van auteurs en uitgevers staat. Ik kan u geruststellen, naar mijn aanvoelen is het eindresultaat in zicht. Juridisch is en was dit niet eenvoudig. Wij moeten hier immers juridische evenwichts-oefeningen doen op de dunne schei-

dingslijn tussen de culturele bevoegdheid van de gemeenschappen en de auteursrechtelijke bevoegdheid van de federale overheid.

Bij de bibliotheeksector leeft terecht een sterke bekommernis om te vermijden dat de lezer een te hoge bijdrage zou moeten betalen, waardoor het lezen eerder zou worden ontraden dan bevorderd.

De openbare bibliotheken vrezen tevens twee maal te moeten betalen, een eerste maal voor de leenvergoeding en een tweede maal voor de federaal ingestelde auteursrechtelijke vergoeding. Hiervoor is nu een oplossing in zicht. Via een amendement op het wetsontwerp op het auteursrecht zou de Koning op advies van de gemeenschappen bepaalde instellingen, met name de openbare bibliotheken, kunnen vrijstellen van de verplichting tot het betalen van auteursrecht. Dit is bovendien volledig in overeenstemming met de Europese richtlijn over het auteursrecht.

Het voorontwerp van een eigen Vlaamse regeling voor de leenvergoeding is klaar. Ik zal het eerstdaags voorleggen aan de Hoge Raad voor de Openbare Bibliotheken en aan de verruimde commissie voor het Boek, die ik, zoals u weet, verleden week officieel heb geïnstalleerd.

In de achtste aanbeveling dringt de commissie en, naar ik hoop, uw voltallige Raad er terecht op aan dat elke gemeente conform het bibliotheekdecreet onverwijld werk zou maken van de oprichting van een plaatselijke openbare bibliotheek. Deze openbare bibliotheek blijft een onvervangbare rol spelen in de promotie van de leescultuur.

Aan de voorzitter van de commissie heb ik toegezegd zo spoedig mogelijk de meest exacte cijfers te geven. Volgens de prognoses en de stand van de zaken, gebaseerd op de gegevens die de administratie mij verstrekt, zullen er einde 1994 van de 308 Vlaamse gemeenten ongeveer

35, met meestal minder dan 5.000 inwoners, de verplichtingen van het bibliotheekdecreet niet nakomen.

Op het einde van 1994 zullen de bibliotheken geen overheidstoelagen meer ontvangen op grond van de wet van 1921 ; het bibliotheekdecreet van 1978 moet dan volledig uitgevoerd zijn.

In de komende maanden zal de commissie voor Cultuur, die reeds heel wat hooi op haar vork heeft genomen, tot een conclusie moeten komen voor deze kleine gemeenten. De Vlaamse Raad kan haar pogingen om deze gemeenten te steunen en voor hun verantwoordelijkheid te plaatsen eventueel nog even verderzetten en een laatste uitstel verlenen.

Tot slot wil ik nog iets kwijt over de problematiek van de spelling.

Mijnheer Suykerbuyk, ik zal een antwoord geven op uw vraag over de procedure.

Ook over de beslissing van de vier ministers van de Taalunie, de ministers van Cultuur en Onderwijs van beide landen, zal ik enige uitleg verschaffen.

In een eerste fase werd een standpunt bepaald. Het gaat om een standpunt en niet om een beslissing. Na lange besprekingen hebben de ministers dit standpunt ingenomen en hebben ze afgesproken dit standpunt te verdedigen voor de Interparlementaire Commissie van de Taalunie. Het is dus niet zo maar een vrijblijvend standpunt.

In een tweede fase komt de Interparlementaire Commissie bijeen. Vanuit het comité van ministers werd aangedrongen bij de voorzitter van de Interparlementaire Commissie om zo spoedig mogelijk en ten laatste in de loop van de maand februari een vergadering van de commissie bijeen te roepen met als enig punt op de agenda de problematiek van de spelling. We hebben aan het algemeen secretariaat van de Taalunie de opdracht

Weckx

gegeven om zowel de conclusies en het volledige rapport van de Spellingscommissie als de adviezen van de Raad voor Nederlandse Taal en Letteren en van de twee Koninklijke Academies over te zenden aan de leden van de Interparlementaire Commissie. Over het standpunt van de ministers zal dan met kennis van zaken kunnen worden gedebatteerd.

Ook in de Vlaamse Raad zullen we de kans krijgen om daarover te spreken.

In een derde fase zal het comité van ministers van de Taalunie opnieuw bijeenkomen.

Mijnheer Suykerbuyk, ik huiver een beetje bij uw vraag om voldoende tijd te nemen voor een fundamentele bespreking van het standpunt en van de voorbereidende rapporten.

Ik pleit ervoor om deze bespreking af te werken in de loop van februari of ten laatste in de eerste helft van maart.

De datum van de volgende vergadering van het comité van ministers werd vastgelegd op 21 maart 1994. Op die vergadering zal het comité van ministers een definitieve beslissing nemen.

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer de minister, ik vernam dat men er in Nederland van uitgaat dat de Staten-Generaal de leden die deelnemen aan de Interparlementaire Commissie moeten mandateren. Ik ben dienaangaande een andere mening toegedaan. Mocht zulks echter toch gebeuren, dan zal in de Tweede Kamer in Nederland nog een debat moeten plaatsvinden, voorafgaand aan het debat in de Interparlementaire Commissie. Dit kan volgens mij de vastgelegde timing in het gedrang brengen.

Minister H. Weckx : Mijnheer Suykerbuyk, het gaat hier over de derde fase.

Dit behoort in ieder geval tot de be-

voegdheid van de Taalunie. Dat staat trouwens in het verdrag. Dat betekent met andere woorden dat de landen hun bevoegdheid inzake de spelling hebben afgestaan via het verdrag. Er zullen echter wel maatregelen moeten worden genomen om de genomen beslissing te integreren in de interne rechtsorde. Er zal dus een decreet moeten tot stand komen en hopelijk zal het nieuwe Groene Boekje integraal deel uitmaken van de bijlage bij het decreet. Naar verluidt zal daaromtrent in Nederland een regeringsbesluit tot stand komen, allicht na de verkiezingen.

Deze problematiek behoort echter tot de interne rechtsorde.

Volgens mij kan niet worden betwist dat ter zake artikel 4 van het verdrag van toepassing is. Hierin wordt bepaald dat de Taalunie verantwoordelijk is voor het bepalen van de officiële spelling van de Nederlandse taal en dat zij daarover dus het laatste woord heeft. Uiteraard moet de beslissing nadien in de interne rechtsorde worden opgenomen, overeenkomstig de eigen rechtsregels van beide landen.

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, in deze assemblée kan men het daarmee eens zijn, maar ik vrees dat sommigen er bij de Staten-Generaal een andere mening op nahouden.

Minister H. Weckx : In verband met de spelling wens ik tot besluit nog te zeggen dat wij niet over één nacht ijs gingen. Het eerste rapport van de Spellingscommissie was klaar in februari 1993. In mei 1993 hadden wij, samen met de voorzitter van de Spellingscommissie, een belangrijke werkvergadering op mijn kabinet, waarbij de Spellingscommissie bijkomende opdrachten kreeg. Deze werden inmiddels uitgevoerd.

Nadien werd aan de twee academies en aan de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren om advies gevraagd, op basis waarvan wij enkele

dagen geleden de knoop doorhakten in Breda. Deze materie zal verder worden uitgediept tijdens het debat in het IPC en nadien in de Vlaamse Raad.

Mijnheer Suykerbuyk, zevenenveertig jaar na het regentsbesluit van 1946 en veertig jaar na de uitgave van het Groene Boekje van 1954 werd het tijd deze discussie af te ronden. Wij namen onze verantwoordelijkheid op en kozen voor de voorkeurspelling. Hopelijk zullen Vlaanderen en Nederland ons standpunt delen.

In de discussie over onze taal en over het belang ervan in Europa moet het mogelijk zijn tot een akkoord te komen met de 21 miljoen Vlamingen en Nederlanders. Wij moeten trachten 'een zo groot mogelijke maatschappelijke consensus te bereiken. Ook inzake spelling is uniformiteit aangewezen, zodat hetzelfde woord niet meer op twee of drie verschillende manieren wordt geschreven. Niet alleen uitgevers verzochten hierom, maar ook tolken en vertalers en degenen die onze taal leren. Zij verzochten het comité van ministers de knoop definitief door te hakken en hiervoor een timing te bepalen. Wij hebben ons verantwoordelijkheid ter zake genomen.

Ik heb eerbied voor het werk van de Spellingscommissie, maar hun verantwoordelijkheid is van wetenschappelijke aard, terwijl de onze in de eerste plaats een maatschappelijke verantwoordelijkheid is.

Op een bepaald ogenblik moesten wij een keuze maken en dat deden wij met recht en reden.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? *(Neen)*

Het debat is gesloten.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door de heren Van Peel, Hostekint, Olaerts en Dierickx werd tot besluit van dit debat een motie van aanbeveling ingediend.

Voorzitter

Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN — *De vergadering wordt gesloten om 12.58 uur.*

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen deze namiddag opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

BIJLAGE

VRAGEN OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 21)

Commissie voor Cultuur

Vergadering van dinsdag 30 november 1993

Vaste verslaggever : de heer H. Lauwers, secretaris van de commissie

– Vraag om uitleg van de heer W. Seeuws tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden over de subsidiëring van Vlaamse kwaliteitsauteurs.

1. Uiteenzetting van de heer W. Seeuws

Een aantal auteurs voelen zich terecht of onterecht benadeeld omdat zij niet in aanmerking komen voor subsidiëring na advies van de bevoegde commissie van Advies tot bevordering van de Nederlandstalige Letterkunde in België, kortweg de commissie Letteren genoemd.

Het lijkt mij daarom belangrijk na te gaan hoeveel auteurs er — los van budgettaire overwegingen — op grond van kwalitatieve oogmerken en op basis van het advies van de commissie Letteren voor subsidiëring in aanmerking zouden kunnen komen. Dergelijk inzicht zou indicatief kunnen zijn voor de mate waarin het letterenbudget in de komende jaren dient te worden aangepast en zou kunnen voorkomen dat kwaliteitsauteurs louter wegens de beperkingen van het voorziene budget uit de boot vallen.

Aan de minister worden twee vragen gesteld :

1. Heeft de minister reeds een studie of een raming laten uitvoeren om te achterhalen hoeveel geld er volgens de bevoegde commissie en zijn administratie nodig zou zijn om alle kwaliteitsauteurs een voldoende werkbeurs te geven ?
2. Kan men niet van een “gewenste hypothese” uitgaan met betrekking tot het aantal kwaliteitsauteurs, voorgedragen door de commissie Letteren, om te bepalen hoe groot het uiteindelijk budget moet zijn voor subsidiëring, eerder dan uit te gaan van het beschikbare budget om daarna te kijken hoeveel auteurs een uiteindelijke subsidie kunnen krijgen ?

2. Antwoord van de minister

Het is van belang even een overzicht te geven van de meest recente **en exacte** cijfers, namelijk die van 1993. De procedure van dit jaar is achter de rug en de beurzen zijn toegekend.

Er werden dit jaar door 325 auteurs werkbeurzen aangevraagd, waarvan 94 van Nederlandse nationaliteit. Er werden in het totaal 57 beurzen toegekend, waarvan 5 aan auteurs van Nederlandse nationaliteit.

Bij het aantreden van de minister op het departement van Cultuur werd er jaarlijks een bedrag van 9 miljoen frank uitgekeerd voor beurzen voor auteurs van letterkundige werken. Volgend jaar, in 1994 zal dit bedrag verdubbeld zijn. Die verdubbeling is er dus in de loop van drie begrotingsjaren gekomen. In 1994 zal dat dus 18 miljoen frank zijn.

De vaststelling van het budget op basis van de reële noden is de droom van elke minister en zeker van die van cultuur. Het is tegelijkertijd zeer moeilijk om een oordeel te vellen over de kwaliteit van de schrijvers en om in deze sector tot een objectieve normering en toepassing van het begrip “kwaliteit” te komen.

In dit verband kan worden herinnerd aan de nota van de Raad voor Cultuur “kwaliteit in kunstbeleid”, die door de minister aan de diverse adviesraden in de cultuursector is doorgestuurd met de vraag de conclusies van die nota te bespreken en de nota te toetsen aan de discipline waarvoor die adviesraden bevoegd zijn. Tot dusver heeft enkel de adviescommissie voor de film geantwoord. De commissie Letteren heeft er ondertussen ook een eerste gesprek aan gewijd. Het is begrijpelijk dat het precies in deze discipline niet eenvoudig is om tot normering van kwaliteit te komen.

De minister vraagt zich af of de suggestie van het lid realistisch en uitvoerbaar is in een sector waarin de noden moeten gedefinieerd worden op basis van kwaliteitscriteria, die bij definitie geen absolute vaststaande criteria kunnen zijn. Het opmaken van een exhaustieve lijst van auteurs die kwalitatief hoogstaand zijn houdt dan ook het gevaar in van het hanteren van erg brede marges. In Nederland is er het negatieve voorbeeld van wat er een aantal jaren geleden in de sector van de beeldende kunsten is gebeurd, waar het subsidiëringstelsel is ontaard in een pure sociale regeling, veeleer dan dat er artistieke impulsen van uitgingen. Het toekennen van beurzen moet tenslotte in de eerste plaats dienen voor het geven van artistieke impulsen.

Meer bepaald wat de letteren betreft, wijst de minister op de volgende punten :

1. De grote inspanning op het vlak van de begroting, waarbij het budget is verdubbeld, waardoor er meer mogelijkheden zijn ontstaan.
2. De mogelijkheid dat een kwalitatief hoogstaand auteur, niet noodzakelijk zijn kwalificatie in de loop der jaren behoudt.
3. De werkbeurzen moeten sinds 1992 ook openstaan voor Nederlanders die er een aanvraag voor doen. Is het voor Vlaanderen al zeer moeilijk een eventuele lijst van kwalitatief hoogstaande auteurs aan te leggen, voor Nederland zou dat nog veel moeilijker zijn.

Het is de bedoeling van de minister om vanaf 1994 een inkomensgrens voor de toekenning van werkbeurzen vast te leggen. De minister heeft dit aan de commissie Letteren voorgelegd. Op die manier zou er binnen het bestaande budget meer ruimte kunnen komen voor kwalitatief hoogstaande auteurs met een laag inkomen.

De conclusie is dat elke beslissing inzake werkbeurzen voor auteurs, zoals het ook voor andere subsidies in de kunstensector kan gelden, wel altijd door iemand zal kunnen worden betwist, omdat onder de criteria voor toekenning de kwaliteit steeds doorslaggevend zal zijn. We moeten proberen het begrip kwaliteit nader te verduidelijken en te omschrijven, maar er zal altijd een menselijke beoordeling en dus subjectiviteit aan te pas komen.

De minister is ervan overtuigd dat een degelijke beoordeling best gebeurt door een commissie van deskundigen, zoals het nu is geregeld.

De minister stelt ook nog dat hij aan de commissie Letteren heeft gevraagd dat er bij de toekenning van de beurzen voorrang zou worden gegeven aan de moeilijke genres, zoals poëzie en essay. In de lijst van de auteurs die een werkbeurs werd toegekend zijn die moeilijke genres dan ook goed vertegenwoordigd.

3. Repliek

De heer Seeuws repliceert dat de fundamentele vraag in het licht van het antwoord van de minister moet zijn :

rekening houdend met de kwalitatieve adviezen die door de commissie Letteren worden gegeven, ten aanzien van de auteurs die in aanmerking zouden moeten komen voor het toekennen van een werkbeurs, hoeveel geld moet er dan beschikbaar zijn om aan al de gunstige adviezen tegemoet te kunnen komen ?

De minister antwoordt dat hoe meer geld er ter beschikking zal worden gesteld, hoe meer auteurs als kwalitatief hoogstaand zullen worden gekwalificeerd. Zo werkt het mechanisme. De Commissie weet hoe groot het bedrag is dat beschikbaar is voor het toekennen van de werkbeurzen. Zelfs al zou het krediet nogmaals verdubbelen, dan nog zou het volledig uitgeput worden en zal men auteurs vinden om werkbeurzen aan toe te kennen. De vraag van het lid is dan ook niet te beantwoorden.

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 21)

Commissie voor Welzijn en Gezondheid

Vergadering van 14 januari 1994

Vaste verslaggever : mevrouw L. Maximus

— Vraag om uitleg van de heer J. Vandeurzen gericht tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de reconversie van V-bedden

1. Uiteenzetting van de vraagsteller

In een brief van 29 oktober 1993 maakt directeur-generaal dr. Schrijvers de directies van de algemene ziekenhuizen er attent op dat bij de uitvoering van de reconversie-operatie, zoals bepaald in het protocol van 28 juli 1993, de Vlaamse Gemeenschap specifieke beleidsprioriteiten zal hanteren. De directeur-generaal kondigt aan dat de minister aandacht zal schenken aan de specifieke noden van rust- en verzorgingsbedden in rusthuizen. Daarvoor moet een overeenkomst tussen ziekenhuizen en rusthuizen worden afgesloten. Om dit aan te moedigen wordt alvast aangekondigd dat er geen subsidies zullen worden verleend voor bouwwerken voor ziekenhuis-, rust- en verzorgingsbedden.

De vraag naar bijkomende RVT-erkenningen klinkt steeds luider in de rustoordsector. Beschikt de minister over andere incentives dan de veeleer negatieve incentives vermeld in de brief van directeur-generaal Schrijvers om de transfer van RVT-statuten naar rustoorden aan te moedigen? Kan de minister ook een overzicht geven van de aanvragen tot overschakeling van V- naar RVT-bedden?

2. Vraag van de heer L. Hancké

Een ander lid vraagt of het protocol de definitieve optie betekent voor de verdwijning van de V-bedden. Geldt de reconversie overigens voor het totaal van de 1872 V-bedden? Dat zal het totaal aantal bedden niet verminderen. De reconversie van rustoorbedden naar RVT-bedden kan ongewild een effect hebben op de verdeling tussen openbare rusthuizen en privé-rusthuizen. Zullen de bestaande evenwichten gerespecteerd worden? Ten slotte vraagt het lid hoe de evaluatie eind 1994 van de reconversieoperatie aan de commissieleden meegedeeld zal worden. Wat zal het uitgangspunt van die evaluatie zijn?

3. Antwoord van mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin

Het protocol van 28 juli 1993, afgesloten tussen de federale overheid en de gemeenschappen, voorziet onder andere in een reconversieoperatie van de erkende V-bedden naar Sp-bedden (gespecialiseerde ziekenhuisdienst voor behandeling en revalidatie) en RVT. Het is de bedoeling dat alle V-bedden zullen verdwijnen. De reconversie dient wel te gebeuren volgens bepaalde equivalentieregels.

Het is steeds mijn bedoeling geweest in deze operatie speciale aandacht te hebben voor de behoefte aan RVT-bedden in de rusthuissector, waar zich reeds een belangrijk aantal "B"- en "C"-patiënten (Riziv-categorieën) bevinden die nu het ROB-forfait genieten, en niet het (hogere) RVT-forfait, bedoeld voor gelijksoortige patiënten in RVT.

De brief van 29 oktober 1993 van dr. Schrijvers past volledig in die beleidsoptie: niet alleen de V- en S-diensten, ook alle rusthuizen werden in dezelfde zin aangeschreven om de nieuwe reglementering onder hun aandacht te brengen. Op die manier kunnen er onderhandelingen tot overdracht van RVT-bedden naar de rusthuissector gestimuleerd worden.

Er zullen zoals in de brief gesteld, geen bouwsubsidies verleend worden om actuele ziekenhuisdiensten van RVT te doen ombouwen, tenzij bestaande V-diensten volledig naar RVT omschakelen.

Op 10 november 1993 werden vanuit de administratie Gezondheidszorg bovendien brieven gericht naar alle V- en S-diensten die een dossier tot reconversie zullen indienen. In die brief wordt gevraagd bij de aanvragen een gedocumenteerde motivering te voegen om aan te tonen dat de actuele patiëntenpopulatie en activiteiten in de instelling conform zijn met het profiel van het soort dienst waarnaar men wenst te reconverteren. Bij de beoordeling van de gevraagde reconversies zal aldus rekening gehouden worden met de bestaande behoeften bij de patiënten. We kunnen dat maar doen in functie van de gevraagde reconversie.

Uit de reconversieplannen die werden ingestuurd blijkt dat uit de 2052 V- en Vp-bedden in Vlaanderen er ongeveer

345 RVT-bedden zouden ontstaan (274 in het ziekenhuis, 71 in het rustoord). Die plannen worden momenteel onderzocht door de geneesheren-inspecteur van mijn administratie. Daarna zullen ze voor advies worden voorgelegd aan de VAZA. Eind februari zal ik hieromtrent een definitieve beslissing kunnen nemen.

De reconversie is maar een deel van de operatie opgenomen in het protocol. Het protocol bevat ook de afbouw van onderbezette ziekenhuisbedden.

De aangekondigde evaluatie van de reconversieoperatie eind 1994 gebeurt op het federale niveau. De minister zal dat van zo nabij mogelijk volgen.

BIJLAGEN

De bijlagen liggen ter inzage bij het secretariaat van de Raad, afdeling commissies.